

Στήριξη της Επιτροπής για την καταπολέμηση της πείνας στην υποσαχάρια Αφρική

Αξιόπαινη δράση, ανεπαρκώς όμως εστιασμένη στη βιωσιμότητα και στον αντίκτυπο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

Σημείο

01-22 | **Κύρια μηνύματα** 01

01-07 | Το θέμα και η σημασία του

08-22 | Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

09-13 | Οι δράσεις της Επιτροπής δεν ανταποκρίνονταν πάντοτε στις μεγαλύτερες ανάγκες

14-22 | Χρήσιμες και ικανοποιητικά συντονισμένες οι δράσεις της Επιτροπής, όχι όμως επαρκώς εστιασμένες στον αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα

23-85 | **Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα** 02

23-47 | Οι δράσεις της Επιτροπής δεν ανταποκρίνονταν πάντοτε στις μεγαλύτερες ανάγκες

24-35 | Η Επιτροπή δεν εφάρμοσε σαφή και τεκμηριωμένη μεθοδολογία για να δώσει προτεραιότητα στις χώρες με τη μεγαλύτερη ανάγκη στήριξης

36-47 | Αν και ευθυγραμμισμένα με τις πολιτικές της ΕΕ και των χωρών-εταίρων, τα έργα παρουσίαζαν αδυναμίες στον σχεδιασμό τους

48-85 | **Χρήσιμες και ικανοποιητικά συντονισμένες οι δράσεις της Επιτροπής, όχι όμως επαρκώς εστιασμένες στον αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα**

49-58 | Ο συντονισμός των δράσεων της Επιτροπής ήταν ικανοποιητικός

59-72 | Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων ήταν κατά κανόνα ανεπαρκής

73-85 | Οι δράσεις της Επιτροπής, αν και χρήσιμες, είχαν συνολικά ανάμικτα αποτελέσματα

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Σχετικά με τον έλεγχο

Παράρτημα II – Τα έργα του δείγματος

Παράρτημα III – Αξιολόγηση των έργων

Συνομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

Κύρια μηνύματα

Το θέμα και η σημασία του

- 01** Εκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο εξακολουθούν να μαστίζονται από πείνα. Η αντιμετώπιση της μείζονος αυτής παγκόσμιας πρόκλησης αποτελεί κεντρικό στοιχείο των [στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών](#), τους οποίους η ΕΕ επιδιώκει με προσήλωση. Ο αγώνας για την καταπολέμηση της πείνας περιλαμβάνει σειρά δράσεων στους τομείς της επισιτιστικής βοήθειας, της διατροφής, της επισιτιστικής ασφάλειας και των συστημάτων τροφίμων (βλέπε [γράφημα 1](#)).

Γράφημα 1 | Ορισμός εννοιών σχετικών με την καταπολέμηση της πείνας

Επισιτιστική βοήθεια

Παρέχεται ενόψει, στη διάρκεια ή στη συνέχεια ανθρωπιστικής κρίσης. Μπορεί να λάβει τη μορφή είτε βοήθειας σε είδος, με την παροχή ειδών διατροφής, είτε χρηματοδοτικής συνεισφοράς, που παρέχει στους δικαιούχους τη δυνατότητα να επιλέξουν τα είδη που επιθυμούν.

Διατροφή

Αφορά την πρόσληψη, την απορρόφηση και τη χρήση θρεπτικών συστατικών από τρόφιμα. Οι σχετικές με τη διατροφή δραστηριότητες μπορεί να αφορούν τη διασφάλιση της πρόσβασης σε θρεπτική τροφή, την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση.

Επισιτιστική ασφάλεια

Σταθερή πρόσβαση σε επαρκή, ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα. Η επισιτιστική ασφάλεια βασίζεται σε έξι προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν ταυτόχρονα: διαθεσιμότητα τροφίμων, πρόσβαση σε τρόφιμα και αξιοποίηση των τροφίμων, σταθερότητα και βιωσιμότητα αυτών των συνιστωσών, και δυνατότητα των ατόμων και των ομάδων να έχουν τον έλεγχο των τροφίμων που καταναλώνουν.

Συστήματα τροφίμων

Όλο το φάσμα των παραγόντων και οι αλληλένδετες δραστηριότητές τους προστιθέμενης αξίας σε σχέση με την παραγωγή, τη συγκέντρωση, την επεξεργασία, τη διανομή, την κατανάλωση και τη διάθεση (απώλεια ή σπατάλη) ειδών διατροφής που προέρχονται από τη γεωργία (συμπεριλαμβανομένης της κτηνοτροφίας), τη δασοκομία, την αλιεία και τη βιομηχανία τροφίμων, καθώς και το ευρύτερο οικονομικό, κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται.

Πηγή: Επιτροπή και Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών.

02 Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε πολλούς τομείς σε όλο τον κόσμο, η πείνα παραμένει μία από τις πιεστικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως εξακολουθούν να λιμοκτονούν και εκατομμύρια ακόμη βιώνουν οξεία επισιτιστική ανασφάλεια λόγω συγκρούσεων, κλιματικών κλυδωνισμών και οικονομικών διαταραχών. Η ΕΕ συμμετέχει ενεργά σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες (βλέπε σημείο 57) για τη μείωση της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού, μεταξύ άλλων χρηματοδοτώντας την παροχή επισιτιστικής βοήθειας, υποστηρίζοντας τη βιώσιμη γεωργία και τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων και καλλιεργώντας διεθνείς εταιρικές σχέσεις. Παρά τις προσπάθειες αυτές, οι προκλήσεις δεν έχουν εξαλειφθεί και εξωτερικοί παράγοντες, όπως οι συγκρούσεις, η κλιματική αλλαγή και οι παγκόσμιες οικονομικές ανισότητες, επιδεινώνουν την επισιτιστική ανασφάλεια. Η υποσαχάρια Αφρική είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη σε αυτούς τους εξωτερικούς παράγοντες. Οι αυξανόμενες ανισότητες και οι πληθωριστικές πιέσεις, καθώς και τα απόνερα κρίσεων όπως η πανδημία COVID-19, έχουν εντείνει τις ευπάθειες.

- 03** Η χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση της πείνας διοχετεύεται στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας, η οποία υπάγεται στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO) της Επιτροπής, καθώς και στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η οποία αποτελεί αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA). Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ συνήψε συμβάσεις ύψους 17 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη χρηματοδότηση πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της πείνας μεταξύ 2014 και 2020 και 6,2 δισεκατομμυρίων ευρώ μεταξύ 2021 και 2024. Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης αυτής (11 δισεκατομμύρια ευρώ ή το 48 % του συνόλου) διατέθηκε στην υποσαχάρια Αφρική.
- 04** Ο εν προκειμένω έλεγχος επικεντρώθηκε σε δράσεις συνεργασίας για την ανάπτυξη που αφορούν την επισιτιστική ασφάλεια, τα βιώσιμα υδάτινα και αγροδιατροφικά συστήματα και τη διατροφή. Διενεργήθηκε μέσω επιτόπιων επισκέψεων στην Αιθιοπία, την Κένυα και τη Ζάμπια, ελέγχων εγγράφων για το Τσαντ, τον Νίγηρα και το Νότιο Σουδάν, συνεντεύξεων με ενδιαφερόμενα μέρη και ανάλυσης εγγράφων για όλες τις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής.
- 05** Η χρηματοδότηση που παρείχαν η ΓΔ INTPA και η ΓΔ ECHO για την καταπολέμηση της πείνας μεταξύ 2021 και 2024 (βλέπε σημείο **03**) αντιπροσωπεύει σημαντική επένδυση. Η ΕΕ, από κοινού με τα κράτη μέλη της, παραμένει ο μεγαλύτερος χορηγός αναπτυξιακής βοήθειας στον κόσμο και καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για να προσαρμόσει τη στήριξή της στις αυξανόμενες παγκόσμιες ανάγκες, ιδίως στην παρούσα δύσκολη συγκυρία. Δεδομένης της κλίμακας αυτών των προσπαθειών και του ύψους της σχετικής χρηματοδότησης, είναι σημαντικό να αξιολογηθεί κατά πόσον οι δράσεις της ΕΕ αποφέρουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες ανάγκες του αγώνα για την εξάλειψη της πείνας.
- 06** Πάνω από μια δεκαετία έχει παρέλθει από τον τελευταίο έλεγχο επιδόσεων του ΕΕΣ σχετικά με το θέμα αυτό (ειδική έκθεση 01/2012, με τίτλο «Αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής βοήθειας που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την επισιτιστική ασφάλεια στην υποσαχάρια Αφρική»). Ο έλεγχος αποτέλεσε πρόσφορη ευκαιρία να αξιολογηθεί η πρόοδος που έχει σημειωθεί από το 2012 και να συγκεντρωθούν διαφωτιστικά στοιχεία που μπορούν να αξιοποιηθούν κατά τον σχεδιασμό μελλοντικών δράσεων της ΕΕ. Τα ευρήματα αυτά μπορούν επίσης να συντελέσουν καθοριστικά στον σχεδιασμό του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

07 Εξετάσαμε την αποτελεσματικότητα της στόχευσης και της υλοποίησης των δράσεων της Επιτροπής για την καταπολέμηση της πείνας στην υποσαχάρια Αφρική (βλέπε σημεία **07-12** – **παράρτημα I**). Ειδικότερα, αξιολογήσαμε τα εξής:

- ο αν οι δράσεις της Επιτροπής για την καταπολέμηση της πείνας στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας ανταποκρίνονταν στις σημαντικότερες ανάγκες και προτεραιότητες και
- ο αν η Επιτροπή τις είχε υλοποιήσει κατά τρόπο αποτελεσματικό.

Με την έκθεσή μας επιδιώκουμε να συμβάλουμε στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της μελλοντικής χρηματοδότησης, μέσω της ενίσχυσης της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης της ενωσιακής δράσης στους τομείς της επισιτιστικής ασφάλειας, των συστημάτων τροφίμων και της διατροφής. Περαιτέρω γενικές πληροφορίες και λεπτομέρειες σχετικά με την εμβέλεια και την προσέγγιση του ελέγχου παρουσιάζονται στο **παράρτημα I**.

Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

08 Το συνολικό συμπέρασμά μας είναι ότι η Επιτροπή έχει καταβάλει πολύτιμες προσπάθειες για την καταπολέμηση της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική, αλλά ότι οι δράσεις της δεν ήταν πάντα στοχευμένες στις ομάδες με τις μεγαλύτερες ανάγκες και δεν εστίαζαν επαρκώς στον αντίκτυπο και στη βιωσιμότητα. Η συνολική αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων περιορίστηκε λόγω της απουσίας σαφούς και τεκμηριωμένης μεθοδολογίας για την κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των περιφερειών ή των ομάδων-στόχου, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι ανάγκες υπερβαίνουν τα διαθέσιμα κονδύλια. Παρά τον ικανοποιητικό συντονισμό, αδυναμίες στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση των έργων και δυσκολίες στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της επισιτιστικής ανασφάλειας επηρέασαν αρνητικά τη βιωσιμότητα των έργων. Αν και η ενωσιακή δράση έχει ευθυγραμμιστεί με τις πολιτικές των χωρών-εταίρων και οι δράσεις της Επιτροπής έχουν συμβάλει στην επίτευξη προόδου, σημαντικές προκλήσεις εξακολουθούν να εμποδίζουν την αποτελεσματική αντιμετώπιση του υποσιτισμού και της επισιτιστικής ανασφάλειας.

Οι δράσεις της Επιτροπής δεν ανταποκρίνονταν πάντοτε στις μεγαλύτερες ανάγκες

- 09** Η διαδικασία της ΕΕ για τον προγραμματισμό της διεθνούς συνεργασίας προβλέπει τον καθορισμό προτεραιοτήτων μέσω πολυετών ενδεικτικών προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, κατά την περίοδο 2014-2020 δόθηκε προτεραιότητα στην επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή, ενώ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 έγινε στροφή προς τη βιώσιμη γεωργία και τα υδάτινα συστήματα τροφίμων. Αυτή η μετατόπιση της εστίασης ενισχύθηκε μέσω της πρωτοβουλίας [Global Gateway](#) της Επιτροπής (βλέπε σημεία [24-28](#)).
- 10** Τα έγγραφα προγραμματισμού της Επιτροπής, καθώς και τα [έγγραφα δράσης](#) για κάθε έργο, προωθούν βιώσιμες λύσεις για την καταπολέμηση της πείνας, όπως η στήριξη των μικροκαλλιεργητών, η ενίσχυση της παραγωγικότητας της γεωργίας ή η προώθηση ανθεκτικών συστημάτων τροφίμων. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις απουσίαζαν λεπτομερείς αξιολογήσεις όσον αφορά την επισιτιστική ανασφάλεια, τον υποσιτισμό και τα βαθύτερα αίτιά τους ανά περιφέρεια ή πληθυσμιακή ομάδα. Επιπλέον, δεν υπήρχε μεθοδολογία, βασισμένη σε διαφανή και συναφή κριτήρια, για τον προσδιορισμό και τη στόχευση των χωρών, των περιφερειών και των επαρχιών στις οποίες η Επιτροπή έπρεπε να εστιάσει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού (βλέπε σημεία [29-34](#)).
- 11** Εξετάσαμε δείγμα έργων και διαπιστώσαμε ότι σε γενικές γραμμές ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των δικαιούχων. Ωστόσο, δεν ήταν πάντοτε δυνατό να αποδειχθεί ότι η στήριξη ήταν εστιασμένη στις γεωγραφικές περιοχές ή τις πληθυσμιακές ομάδες με τις επιτακτικότερες ανάγκες και στις οποίες πιθανώς θα είχε τον μεγαλύτερο αντίκτυπο (βλέπε σημείο [35](#) και [πλαίσιο 1](#)).

Σύσταση 1

Να βελτιωθεί η στόχευση των δράσεων αναπτυξιακής στήριξης για την καταπολέμηση της πείνας και να τεκμηριωθούν τα κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζονται για την κατά προτεραιότητα ιεράρχησή τους

Η Επιτροπή οφείλει να ορίσει και να τεκμηριώσει σαφή κριτήρια για τη στόχευση των γεωγραφικών περιοχών και των αναγκών στις οποίες πρέπει να εστιάσει τις προσπάθειές της, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά πλαίσια εντός των οποίων χορηγείται η στήριξη. Τα εν λόγω κριτήρια θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τα διαθέσιμα δεδομένα σχετικά με τα βαθύτερα αίτια της χρόνιας ή της οξείας επισιτιστικής ανασφάλειας και του χρόνιου ή του οξέος υποσιτισμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

- 12** Διαπιστώσαμε αδυναμίες στον σχεδιασμό των έργων του δείγματος που εξετάσαμε. Δεν υπήρχε προκαθορισμένη τυπολογία κατάλληλων αντιδράσεων, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του πλαισίου κρίσης στο οποίο θα υλοποιούνταν μια δράση, ούτε καθοδήγηση για την αξιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας. Ως εκ τούτου, ο σχεδιασμός των έργων ενδέχεται να μην λαμβάνει υπόψη τα διαρθρωτικά αίτια της επισιτιστικής ανασφάλειας. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις κόστους δεν τεκμηριώνονταν διεξοδικά. Ελάχιστες ήταν οι λεπτομερείς αναλύσεις των προϋπολογισμών των έργων, ενώ απουσίαζαν συγκρίσεις παρόμοιων εξόδων μεταξύ έργων, ελλείψεις που ενέχουν κινδύνους για την αποδοτικότητα. Τα έργα που εξετάσαμε ήταν σε γενικές γραμμές ευθυγραμμισμένα με τις προτεραιότητες των χωρών-εταίρων και αντικατόπτριζαν την τάση για μεγαλύτερη εστίαση στην ανάπτυξη των οικονομικών αξιακών αλυσίδων και μικρότερη στην κάλυψη των διατροφικών αναγκών (βλέπε σημεία [36-41](#)).
- 13** Εντοπίσαμε περιπτώσεις στις οποίες η μη συμμετοχή των κοινοτήτων στον σχεδιασμό των έργων είχε ως αποτέλεσμα η αποτελεσματικότητα και η βιωσιμότητά τους να είναι μειωμένη. Η σύντομη διάρκεια των έργων είχε επίσης ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των μακροπρόθεσμων οφελών (βλέπε σημεία [42-45](#) και [πλαίσιο 2](#)). Κατά κανόνα, τα αναπτυξιακά έργα δεν ήταν επαρκώς ευέλικτα ώστε να προσαρμόζονται σε απρόβλεπτα γεγονότα, παρά το γεγονός ότι υλοποιούνταν σε εξαιρετικά ασταθή περιβάλλοντα (βλέπε σημεία [46-47](#)).

Σύσταση 2:

Βελτίωση του σχεδιασμού των αναπτυξιακών έργων

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να ενισχύσει τη σύνδεση μεταξύ του σχεδιασμού των έργων και των υποκείμενων διαρθρωτικών αιτίων της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού, με την ανάπτυξη μιας ευέλικτης τυπολογίας αντιδράσεων που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες της εκάστοτε κατάστασης, προσαρμόσιμων σε διαφορετικά πλαίσια κρίσης, η οποία θα συμπληρώνεται από καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης της οικονομικής αποδοτικότητας των έργων·
- β) να μεριμνήσει για την ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στον σχεδιασμό των έργων, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι παρεμβάσεις ανταποκρίνονται πραγματικά στις ανάγκες τους και, ως εκ τούτου, να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

Χρήσιμες και ικανοποιητικά συντονισμένες οι δράσεις της Επιτροπής, όχι όμως επαρκώς εστιασμένες στον αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα

- 14** Η Επιτροπή έχει θεσπίσει ένα άρτιο πλαίσιο για να υλοποιήσει εμπράκτως τη σύνδεση μεταξύ ανθρωπιστικής βοήθειας και ανάπτυξης (στρατηγική που αποσκοπεί στη σύνδεση της επείγουσας βραχυπρόθεσμης ανθρωπιστικής βοήθειας με την περισσότερο μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή βοήθεια, και στη διασφάλιση της συμπληρωματικότητάς τους), καθορίζοντας σαφή στάδια. Ωστόσο, σε επίπεδο χωρών, η υλοποίηση δεν προχωρεί ικανοποιητικά. Ορισμένες, όπως το Τσαντ και η Αιθιοπία, έχουν σημειώσει πρόοδο, αλλά οι περισσότερες χώρες της υποσαχάριας Αφρικής δεν διαθέτουν τα αναγκαία πλαίσια για την αποτελεσματική σύνδεση των προσπαθειών στους τομείς της ανθρωπιστικής βοήθειας και της ανάπτυξης. Αυτό έχει περιορίσει τις συνεργίες μεταξύ των παρεμβάσεων, σε βάρος της συνολικής αποτελεσματικότητάς τους (βλέπε σημεία [49-54](#)).

Σύσταση 3:

Καλύτερη υλοποίηση της σύνδεσης ανθρωπιστικής βοήθειας, ανάπτυξης και ειρήνης

Η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίσει τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων γενικών διευθύνσεων και υπηρεσιών στην έγκριση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη σύνδεση αυτή σε επίπεδο χώρας. Επιπλέον, οφείλει, όποτε είναι δυνατό, να επιδιώκει την εμπλοκή των χωρών-εταίρων στην εκπόνηση κοινών αναλύσεων πλαισίου και σχεδίων δράσης, για τη βελτίωση της συμπληρωματικότητας μεταξύ ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη διάσταση της ειρήνης. Στο πλαίσιο αυτό, ρόλοι, αρμοδιότητες και μηχανισμοί συντονισμού πρέπει να προσδιορίζονται σαφώς.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

- 15** Οι αδυναμίες στους μηχανισμούς παρακολούθησης και αναφοράς στοιχείων για τα έργα που χρηματοδοτούνται με ενωσιακούς πόρους περιορίζουν την ικανότητα της Επιτροπής να επιβλέπει αποτελεσματικά την υλοποίησή τους. Για μια σειρά λόγων, μεταξύ άλλων ασφάλειας ή περιορισμένων πόρων, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ πραγματοποίησαν μικρό μόνον αριθμό επιτόπιων επισκέψεων. Το γεγονός ότι βασίζονταν στις εκθέσεις προόδου των εταίρων υλοποίησης χωρίς διασταύρωση των στοιχείων είχε ως αποτέλεσμα αποκλίσεις μεταξύ των αναφερόμενων και των πραγματικών αποτελεσμάτων. Μολονότι σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ελήφθησαν διορθωτικά μέτρα, συνολικά, οι προσπάθειες παρακολούθησης ήταν ανεπαρκείς (βλέπε σημεία [59-63](#) και [70-71](#)).
- 16** Όλα τα έργα του δείγματός μας αποτέλεσαν αντικείμενο τακτικών συντονιστικών συνεδριάσεων με τη συμμετοχή αντιπροσωπειών της ΕΕ, εθνικών αρχών και άλλων χορηγών βοήθειας. Επιπλέον, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ εξασφάλισαν διαρκή συνεργασία με τους εταίρους υλοποίησης, μέσω επίσημων αλλά και άτυπων συνεδριάσεων (βλέπε σημεία [57-58](#)).
- 17** Τα **λογικά πλαίσια** των έργων του δείγματός μας περιλάμβαναν μικρό αριθμό δεικτών επακόλουθου, ενώ στην περίπτωση αρκετών έργων δεν είχαν οριστεί τιμές βάσης. Ως εκ τούτου, είναι δύσκολο να καταδειχθεί ο αντίκτυπος των έργων (βλέπε σημεία [64-65](#)).

- 18** Η αναφορά στοιχείων σχετικά με τη χρηματοδότηση δράσεων επισιτιστικής ασφάλειας περιπλέκεται από την απουσία κοινής μεθοδολογίας για τη μέτρησή της και από τις διαφορές στον τρόπο ορισμού της μεταξύ των χορηγών. Επιπλέον, όταν τα έργα έχουν πολλαπλούς στόχους, μπορούν να ταξινομούνται σε διάφορους τομείς και η αναφορά στοιχείων να γίνεται σε διαφορετικά πλαίσια. Μολονότι ένα έργο μπορεί πράγματι να συμβάλει σε διάφορους τομείς, κάτι που συχνά ισχύει, η πρακτική αυτή έχει ως συνέπεια την αναφορά στοιχείων που μπορούν εύκολα να παρερμηνευθούν, καθώς οδηγεί σε υπερεκτίμηση των πραγματικών ποσών χρηματοδότησης ανά τομέα (βλέπε σημεία [66-68](#)).
- 19** Το πλαίσιο αποτελεσμάτων του προγράμματος Παγκόσμια Ευρώπη (Global Europe Results Framework, GERF) σχεδιάστηκε για να μετρά την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο των εξωτερικών δράσεων και της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ. Ωστόσο, τα δεδομένα που προέρχονται από το πλαίσιο και παρουσιάζονται στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της Επιτροπής σχετικά με τα μέσα εξωτερικής δράσης δεν αντικατοπτρίζουν τα επιτευχθέντα αποτελέσματα και υποτιμούν τις εκροές και τα επακόλουθα, επειδή οι δείκτες του πλαισίου δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί επαρκώς στα έργα (βλέπε σημείο [69](#)).

Σύσταση 4:

Ενίσχυση του πλαισίου παρακολούθησης και αναφοράς στοιχείων της Επιτροπής

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να ενισχύσει την εποπτεία των έργων με τη διενέργεια επιτόπιων επισκέψεων βάσει επικινδυνότητας. Για τον σκοπό αυτό, οι διαθέσιμοι πόροι για τέτοιες επισκέψεις πρέπει να κατανέμονται λαμβανομένων υπόψη συγκεκριμένων παραγόντων κινδύνου, όπως η φύση και η πολυπλοκότητα των έργων, το επίπεδο χρηματοδότησής τους, οι προηγούμενες επιδόσεις των εταιρών υλοποίησης, παράμετροι σχετικές με την ασφάλεια και τυχόν υλικοτεχνικοί περιορισμοί. Πρέπει επίσης να ζητά από τους εταίρους υλοποίησης και να επανεξετάζει συστηματικά τα σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα, προκειμένου να ενισχύσει τη διαδικασία επαλήθευσης των βασικών δεδομένων που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις προόδου, ιδίως όσον αφορά τον αριθμό των δικαιούχων που στηρίχθηκαν και τον παρασχεθέντα εξοπλισμό.
- β) να βελτιώσει τα λογικά πλαίσια, εστιάζοντας περισσότερο στον προσδιορισμό κατάλληλων δεικτών επακόλουθου που ανταποκρίνονται στους στόχους των έργων, και να δώσει προτεραιότητα στον καθορισμό τιμών βάσης πριν από την έναρξη της υλοποίησης.
- γ) να προτείνει σε άλλους χορηγούς την ανάπτυξη κοινής μεθοδολογίας για τη μέτρηση της χρηματοδότησης δράσεων στους τομείς της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφής, ώστε να διασφαλιστεί η συνέπεια στην αναφορά στοιχείων, να βελτιωθεί η διαφάνεια όσον αφορά την οικονομική συνεισφορά των έργων σε διάφορους τομείς και να παρουσιαστούν στοιχεία για την επιτευχθείσα πρόοδο έως το 2027.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

- 20** Οι παρεμβάσεις της ΕΕ στην υποσαχάρια Αφρική έχουν αποφέρει συνολικά ανάμικτα αποτελέσματα. Αρκετά από τα έργα του δείγματός μας συνέβαλαν στη βελτίωση της ποιότητας και στην αύξηση της ποσότητας της συγκομιδής, καθώς και στην αύξηση του αριθμού των μικροκαλλιεργητών με σταθερό εισόδημα ή στην καλύτερη κατανόηση της γεωλογικής κατάστασης των χωρών ή της κατάστασης όσον αφορά τη διαχείριση της γης. Ωστόσο, τα περισσότερα δεν κάλυψαν τους κρίσιμους δεσμούς με τις αγορές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που επιτρέπουν τη διάθεση των προϊόντων των γεωργών ή την πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Ως αποτέλεσμα αυτής της αδυναμίας, περιορίστηκε η ικανότητα των δικαιούχων να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό των έργων τους, ενώ υπονομεύθηκε η βιωσιμότητα και ο αντίκτυπος των έργων (βλέπε σημεία [73-75](#) και [πλαίσιο 3](#)).
- 21** Τα επίπεδα καχεξίας και υποσιτισμού παραμένουν υψηλά στην υποσαχάρια Αφρική, και η αντιμετώπιση της επισιτιστικής ανασφάλειας, του υποσιτισμού και άλλων υποκείμενων προβλημάτων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Παρά τις πολυάριθμες προσπάθειες και παρεμβάσεις, αυτή η περιοχή του πλανήτη παραμένει αντιμέτωπη με σημαντικά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένων της κλιματικής αλλαγής, των συγκρούσεων και της οικονομικής αστάθειας. Όλα αυτά εμποδίζουν την πρόοδο στην αντιμετώπιση της καχεξίας και του υποσιτισμού (βλέπε σημείο [84](#)).
- 22** Μεγαλύτερη βιωσιμότητα παρατηρήθηκε στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι συνεισέφεραν οικονομικά και ενστερνίστηκαν τα έργα, γεγονός που επιβεβαιώνει την ανάγκη για μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινοτήτων. Αντιθέτως, βασικές αδυναμίες, όπως ο ανεπαρκής συντονισμός της κυβέρνησης, η εξάρτηση από τους χορηγούς και η έλλειψη παρακολούθησης των επακόλουθων των έργων, είχαν αρνητικό αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των έργων (βλέπε σημεία [76-83](#)).

Σύσταση 5:

Βελτίωση της βιωσιμότητας των έργων

Η Επιτροπή οφείλει να απαιτεί τα αναπτυξιακά έργα να περιλαμβάνουν σαφώς καθορισμένη στρατηγική που λαμβάνει υπόψη το εκάστοτε πλαίσιο, προκειμένου να ενισχύονται με βιώσιμο τρόπο τα τοπικά συστήματα και οι ικανότητες. Οφείλει επίσης να ενισχύσει το πλαίσιο της αξιολογώντας, κατά περίπτωση, τη βιωσιμότητα των έργων έξι έως δώδεκα μήνες μετά την ολοκλήρωσή τους.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα

Οι δράσεις της Επιτροπής δεν ανταποκρίνονταν πάντοτε στις μεγαλύτερες ανάγκες

23 Η καταπολέμηση της πείνας καλύπτεται από διάφορες πολιτικές και πλαίσια, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο (βλέπε [γράφημα 1 – παράρτημα Ι](#)). Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε κατά πόσον:

- ο η Επιτροπή εστίασε τη δράση της στις σημαντικότερες θεματικές προτεραιότητες και στις χώρες με τις μεγαλύτερες ανάγκες·
- ο η Επιτροπή διοχέτευε κατά τρόπο αποτελεσματικό τη χρηματοδότηση στο εσωτερικό των χωρών στις περιοχές παρέμβασης και στις πληθυσμιακές ομάδες με τις μεγαλύτερες ανάγκες·
- ο τα έργα σχεδιάστηκαν ορθά και ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των ομάδων-στόχου.

Η Επιτροπή δεν εφάρμοσε σαφή και τεκμηριωμένη μεθοδολογία για να δώσει προτεραιότητα στις χώρες με τη μεγαλύτερη ανάγκη στήριξης

Η διαδικασία προγραμματισμού της Επιτροπής: εκτίμηση των αναγκών

- 24** Προγραμματισμός ονομάζεται η διαδικασία μέσω της οποίας η ΕΕ καθορίζει τις προτεραιότητές της όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, τα κύρια εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών δράσεων για την καταπολέμηση της πείνας ήταν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και ο Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας – Τρόφιμα. Κατά την περίοδο 2021-2027, αυτά αντικαταστάθηκαν από τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ) – Παγκόσμια Ευρώπη.
- 25** Η διαδικασία προγραμματισμού συνίσταται στην προετοιμασία και την έγκριση πολυετών ενδεικτικών προγραμμάτων (ΠΕΠ) σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Στα προγράμματα των χωρών προσδιορίζονται «τομείς εστίασης» (για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, που καθορίζονται στα εθνικά ενδεικτικά προγράμματα) ή «τομείς προτεραιότητας» (για την περίοδο 2021-2027, που καθορίζονται στο ΠΕΠ κάθε χώρας-εταίρου), καθώς και η συνολική χρηματοδοτική συνεισφορά για την οικεία χώρα. Το 2023 δημοσιεύσαμε [ειδική έκθεση σχετικά με τον προγραμματισμό του ΜΓΑΔΣ](#), στην οποία περιγράψαμε τη διαδικασία, εντοπίζουμε αδυναμίες και διατυπώνουμε συστάσεις για βελτίωση.
- 26** Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, η Επιτροπή αξιολόγησε τις ανάγκες των χωρών-εταίρων σε συνεργασία με τις εθνικές κυβερνήσεις, όπου ήταν δυνατόν, στο πλαίσιο διαλόγου τομεακής πολιτικής, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το ενίοτε ασταθές και εύθραυστο πλαίσιο. Επιπλέον, κατά την κατάρτιση των εγγράφων προγραμματισμού της, έλαβε υπόψη τα εθνικά αναπτυξιακά σχέδια και τις τομεακές στρατηγικές. Όσον αφορά τις χώρες στις οποίες πραγματοποιήσαμε επίσκεψη, διαπιστώσαμε ότι τα εθνικά αναπτυξιακά σχέδια και οι εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές ευθυγραμμίζονταν με τους στόχους των πολιτικών της ΕΕ για την επισιτιστική ασφάλεια, τη διατροφή και τα συστήματα τροφίμων.

27 Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προγραμματισμού για την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την κατάσταση όσον αφορά την επισιτιστική ανασφάλεια, τον υποσιτισμό ή τα συστήματα τροφίμων στις αξιολογήσεις της ανά χώρα, προτού αποφασίσει αν οι τομείς αυτοί θα πρέπει να προσδιοριστούν ως προτεραιότητες στα έγγραφα προγραμματισμού της. Διαπιστώσαμε ότι, στις περιπτώσεις 11 χωρών της υποσαχάριας Αφρικής, οι εν λόγω θεματικοί τομείς δεν θεωρήθηκαν προτεραιότητα παρά την παρουσία, σε διαφορετικό βαθμό, επισιτιστικής ανασφάλειας και υποσιτισμού. Ωστόσο, ένας από τους λόγους για τους οποίους τα ζητήματα αυτά δεν περιλήφθηκαν ρητά στα έγγραφα προγραμματισμού είναι ότι καλύπτονταν έμμεσα στο πλαίσιο ευρύτερων θεματικών τομέων (βλέπε σημείο 29).

28 Παρότι είχε στη διάθεσή της τις αναγκαίες σχετικές πληροφορίες, στο στάδιο του σχεδιασμού, η Επιτροπή δεν στόχευε συστηματικά τις δράσεις της στα βαθύτερα αίτια της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική (βλέπε σημείο 46), γεγονός που μείωσε την αποτελεσματικότητα της στήριξης. Η Επιτροπή δεν διαθέτει σαφή μεθοδολογία, βασιζόμενη σε συγκεκριμένα και συναφή κριτήρια, για τον προσδιορισμό και τη στόχευση των χωρών που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη στήριξης για την καταπολέμηση της πείνας.

Η διαδικασία προγραμματισμού της Επιτροπής: μετατόπιση της εστίασης από την επισιτιστική ασφάλεια στα βιώσιμα συστήματα τροφίμων

29 Κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, η επισιτιστική ασφάλεια και η διατροφή θεωρούνταν τομείς εστίασης. Ωστόσο, κατά την τρέχουσα, η Επιτροπή δίνει μεγαλύτερη έμφαση στα βιώσιμα υδάτινα και αγροδιατροφικά συστήματα (sustainable aquatic and agricultural food systems, SAAFS). Ως εκ τούτου, οι αναπτυξιακές δράσεις της για την καταπολέμηση της πείνας καλύπτονται εν μέρει από ευρύτερους θεματικούς τομείς, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Επιτροπής για τις διεθνείς εταιρικές σχέσεις της ΕΕ, όπως οι τομείς προτεραιότητας «πράσινος μετασχηματισμός», «πράσινη και ανθεκτική οικονομία», «πράσινη συμφωνία» ή «βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη». Το γεγονός ότι οι τομείς προτεραιότητας/εστίασης που επιλέγονται στα έγγραφα προγραμματισμού για τις επιμέρους χώρες είναι τόσο ευρείς μειώνει τη στρατηγική εστίαση της ενωσιακής χρηματοδότησης και ενέχει κίνδυνο ευρείας διασποράς της, με αποτέλεσμα να περιορίζεται ο αντίκτυπός της.

- 30** Διαπιστώσαμε επίσης ότι, παρά τα υψηλά επίπεδα καχεξίας (ήτοι χαμηλού ύψους σε σχέση με την ηλικία, που μετράται μεταξύ των παιδιών κάτω των 5 ετών) και απίσχνανσης (ήτοι χαμηλού βάρους σε σχέση με το ύψος) που καταγράφονται στην υποσαχάρια Αφρική, το πολιτικό θεματολόγιο της ΕΕ εστιάζει ολοένα λιγότερο σε θέματα διατροφής. Ως εκ τούτου, οι διαρθρωτικές και επίμονες διατροφικές κρίσεις συχνά περνούν σε δεύτερη μοίρα, καθώς προτεραιότητα δίνεται στη στήριξη των αξιακών αλυσίδων και των συστημάτων τροφίμων. Αυτή η μετατόπιση της εστίασης ενέχει τον κίνδυνο να τεθεί σε δεύτερο πλάνο το ζήτημα των χρόνιων διατροφικών ελλείψεων και να υπονομευθεί η πρόοδος που έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα.
- 31** Ενισχύεται δε η μετατόπιση της εστίασης μέσω της πρωτοβουλίας [Global Gateway](#) της Επιτροπής, η οποία δίνει προτεραιότητα σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως το κλίμα και η ενέργεια, η ψηφιοποίηση, οι μεταφορές, η υγεία, η εκπαίδευση και η έρευνα. Ως εκ τούτου, η επισιτιστική ανασφάλεια και ο υποσιτισμός δεν θεωρούνται τομείς πολιτικής για τα έργα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας.

Στόχευση περιφερειών και πληθυσμιακών ομάδων σε επίπεδο χώρας

- 32** Τα έγγραφα προγραμματισμού της Επιτροπής, καθώς και τα έγγραφα δράσης για κάθε έργο, ενθαρρύνουν τη χρήση βιώσιμων λύσεων για την καταπολέμηση της πείνας, όπως η στήριξη των μικρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων, η βελτίωση της παραγωγικότητας της γεωργίας ή η προώθηση ανθεκτικών συστημάτων τροφίμων. Οι στόχοι αυτοί, αν και αρκετά ευρείς, συνάδουν με την [πολιτική επισιτιστικής ασφάλειας της ΕΕ](#) και με το [πλαίσιο του ΜΓΑΔΣ – Παγκόσμια Ευρώπη](#).
- 33** Ο κανονισμός για τη θέσπιση [Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας - Παγκόσμια Ευρώπη](#) προβλέπει ότι στα ΠΕΠ πρέπει να καθορίζονται τομείς προτεραιότητας και ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια, τόσο για το σχέδιο στο σύνολό του όσο και για κάθε τομέα προτεραιότητας. Η κατανομή της διαθέσιμης χρηματοδότησης μεταξύ τομέων προτεραιότητας, πληθυσμιακών ομάδων ή γεωγραφικών περιοχών δεν δικαιολογείται στα ΠΕΠ, καθώς αυτά είχαν καταρτιστεί πριν από τη γνωστοποίηση των ειδικών χρηματοδοτικών κονδυλίων για κάθε χώρα.
- 34** Κατά την αξιολόγηση των ΠΕΠ, παρατηρήσαμε ότι η Επιτροπή είχε διαθέσει χρηματοδότηση για δραστηριότητες σχετικές με SAAFS σε όλες σχεδόν τις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής. Ωστόσο, ο δυνητικός αντίκτυπος της εν λόγω χρηματοδότησης δεν είχε αξιολογηθεί πριν από τη χορήγησή της. Ως εκ τούτου, οι διαθέσιμες αξιολογήσεις της κατάστασης όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια δεν προσδιορίζουν τους τομείς ή τα είδη έργων που είναι πιθανότερο να αποφέρουν προστιθέμενη αξία, γεγονός που υπονομεύει την αποτελεσματικότητα και τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων της Επιτροπής.

- 35** Από την εξέταση των έργων του δείγματός μας προέκυψε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι στοχευόμενες περιοχές και πληθυσμιακές ομάδες δεν ήταν εκείνες με τις μεγαλύτερες ανάγκες. Στο **πλαίσιο 1** παρατίθενται παραδείγματα και στο **παράρτημα II** επισκόπηση των έργων του δείγματος.

Πλαίσιο 1

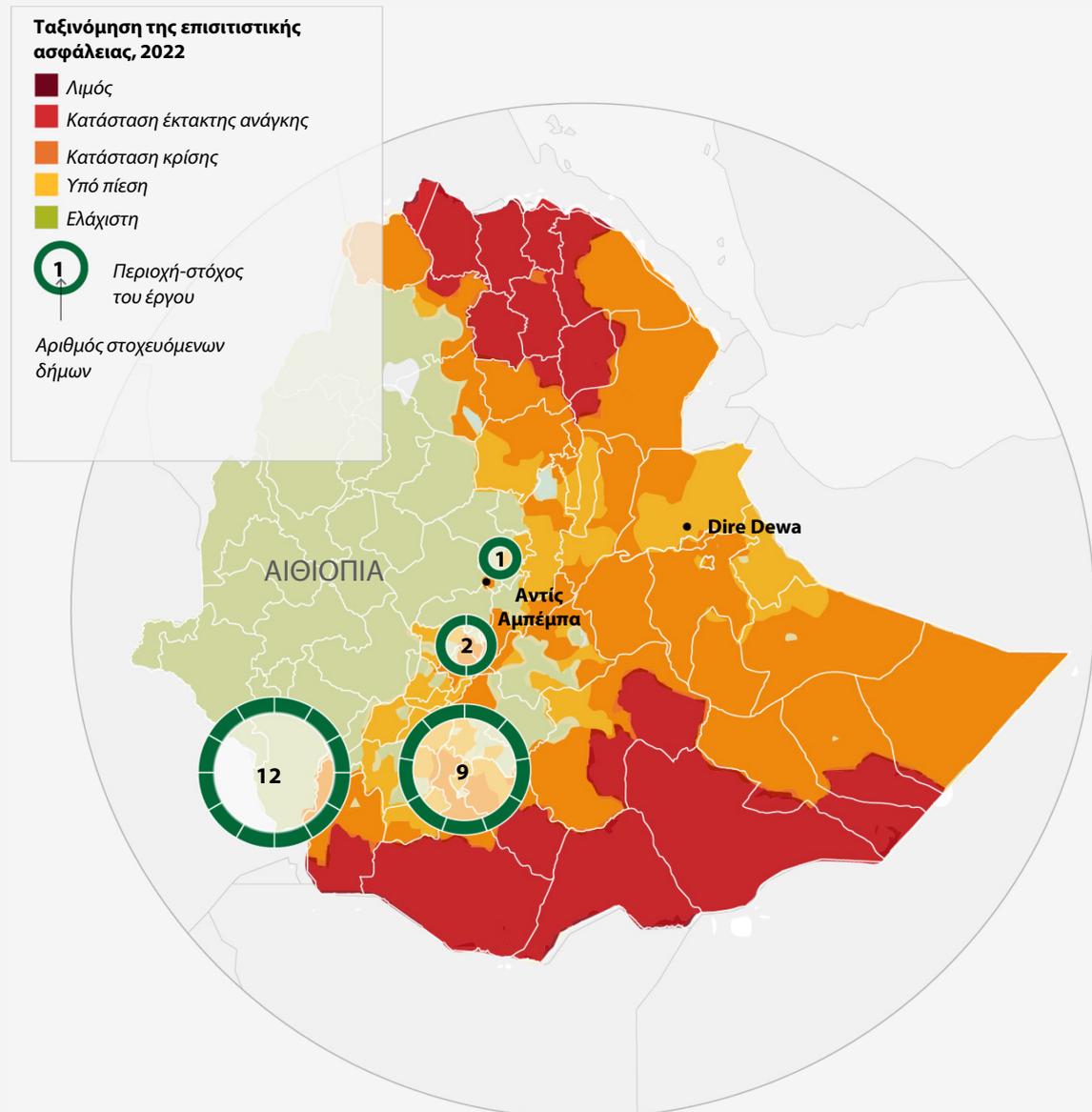
Ακατάλληλη στόχευση γεωγραφικών περιοχών ή πληθυσμιακών ομάδων

Έργο 2 – Αιθιοπία

Το έργο αποσκοπεί στη στήριξη του αποτελεσματικού προγραμματισμού για την επισιτιστική ασφάλεια, τη διατροφή και την ανθεκτικότητα στην Αιθιοπία. Ωστόσο, η πρώτη συνιστώσα του έργου, το 2022 (παραγωγή και διάδοση πληροφοριών σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια, τα μέσα διαβίωσης και τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών) επικεντρωνόταν σε περιοχές που δεν αντιμετώπιζαν οξεία επισιτιστική ανασφάλεια εκείνη την περίοδο, και όχι σε άλλες, με μεγαλύτερες ανάγκες επείγουσας παρέμβασης (βλέπε **γράφημα 2**).

Η στόχευση της δεύτερης συνιστώσας του έργου, η οποία αφορούσε τις έγκαιρες προειδοποιήσεις σχετικά με την κατάσταση και την υγεία του ζωικού κεφαλαίου, ήταν ακριβέστερη και αποτελεσματικότερη, με τις περισσότερες από τις επιλεγείσες περιφέρειες να έχουν χαρακτηριστεί ως ευρισκόμενες σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Ωστόσο, στις στοχευόμενες περιοχές περιλαμβάνονταν δύο που είχαν χαρακτηριστεί «υπό πίεση» (και όχι «σε κατάσταση κρίσης» ή «σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης»), λόγω ασταθούς περιβάλλοντος και κινδύνων για την επισιτιστική ασφάλεια. Από την άλλη, δεν δόθηκε προτεραιότητα σε περιοχές που αντιμετώπιζαν ήδη κρίσεις ή συνθήκες έκτακτης ανάγκης, παρόλο που οι ανάγκες τους ήταν περισσότερο επείγουσες.

Γράφημα 2 | Έργο 2 Αιθιοπία – Περιοχές παρέμβασης

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής και δεδομένων του 2022 του δικτύου συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης λιμού για την Αιθιοπία.

Πηγή χάρτη: [lesniewski](#).

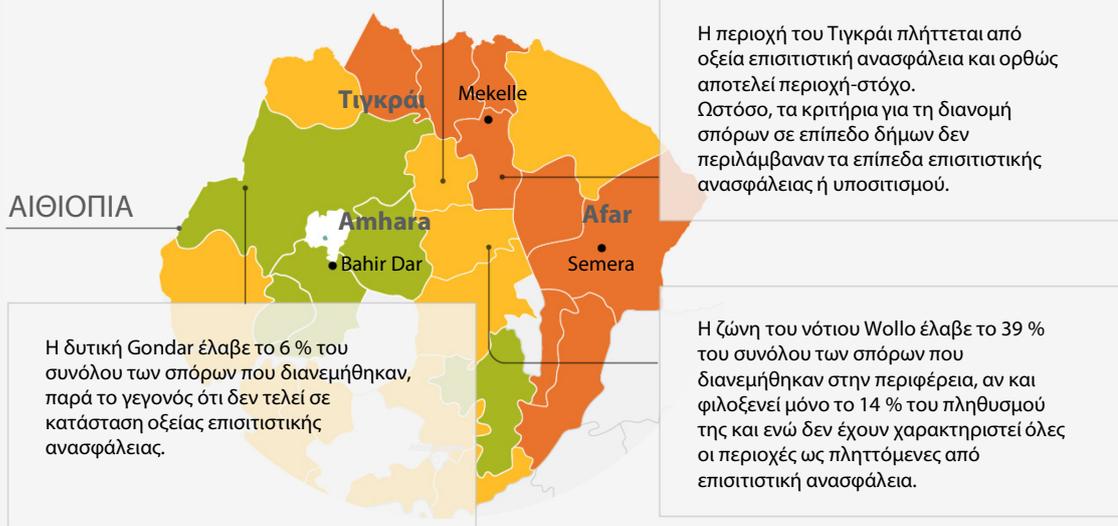
Έργο 6 – Αιθιοπία

Το έργο αυτό αποσκοπεί στη μείωση της επισιτιστικής ανασφάλειας στην Αιθιοπία, εστιάζοντας σε δραστηριότητες ανθεκτικής γεωργίας και βελτιώνοντας την παραγωγικότητα μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης του τομέα των σπόρων. Μολονότι πρωταρχικός στόχος του έργου είναι η ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας, τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν για τη στόχευση επικεντρώθηκαν στις περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις, στην προσβασιμότητα, στην ευπάθεια και στη συμμετοχή στη γεωργία, αλλά δεν περιλάμβαναν τα πραγματικά επίπεδα επισιτιστικής ανασφάλειας. Ως αποτέλεσμα, περιφέρειες με ελάχιστη ή μηδενική επισιτιστική ανασφάλεια έλαβαν σπόρους ([γράφημα 3](#)), γεγονός που υπονόμωσε την ικανότητα του έργου να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό του.

Γράφημα 3 | Έργο 6 Αιθιοπία – Περιοχές παρέμβασης

Ταξινόμηση της επισιτιστικής ασφάλειας, 2024

- Λιμός
- Κατάσταση έκτακτης ανάγκης
- Κρίση
- Υπό πίεση
- Ελάχιστη

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής και δεδομένων του 2024 του δικτύου συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης λιμού για την Αιθιοπία.

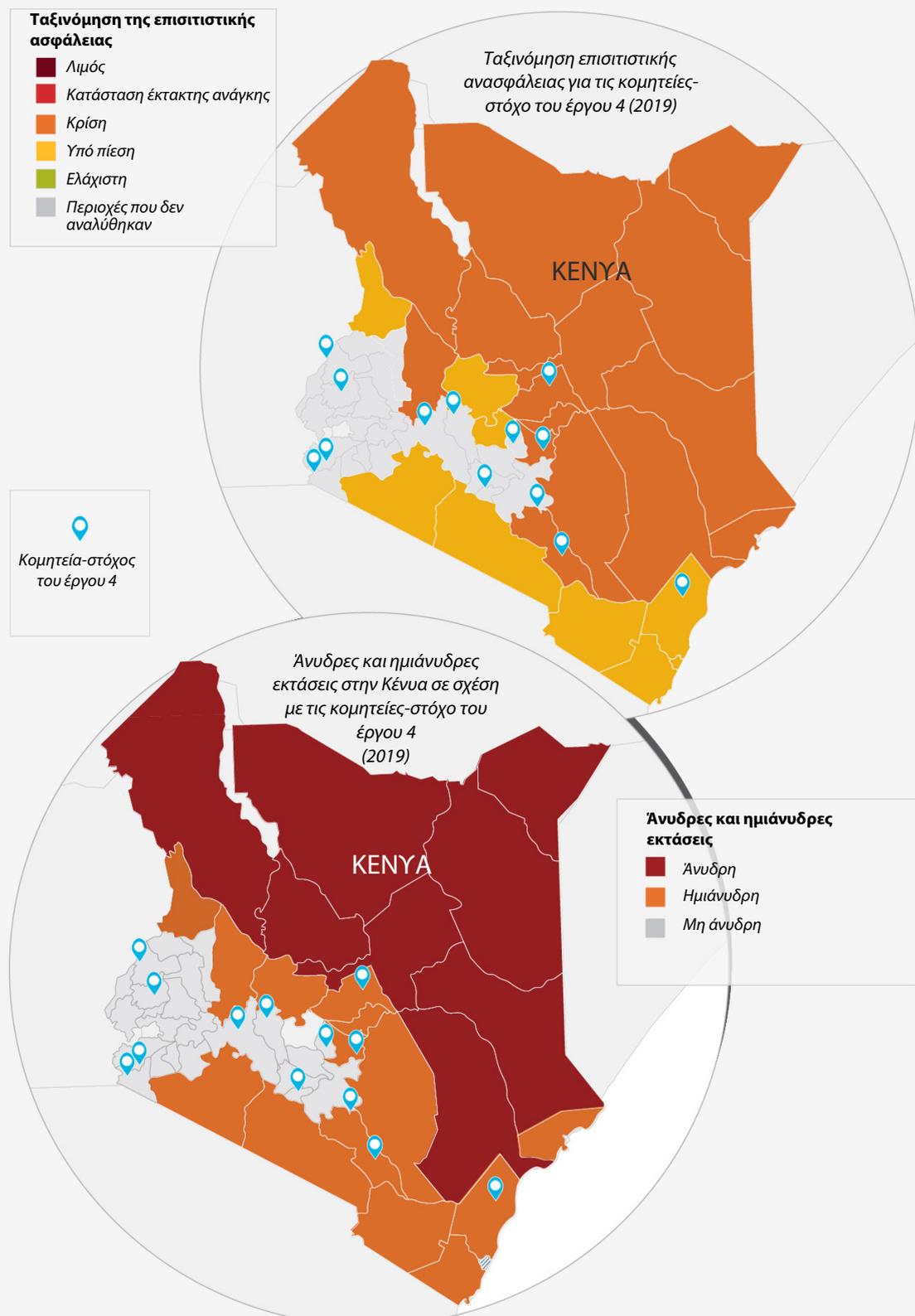
Πηγή χάρτη: lesniewski.

Έργο 4 – Κένυα

Το πρόγραμμα **Agri-Fi** εντάσσεται στον τομέα εστίασης «Επισιτιστική ασφάλεια και ανθεκτικότητα στους κλιματικούς κλυδωνισμούς σε άνυδρες και ημιάνυδρες εκτάσεις (ASAL)» του εθνικού ενδεικτικού προγράμματος της Κένυας, στο πλαίσιο του 11ου ETA. Παρέχει στους μικροκαλλιεργητές ολοκληρωμένη στήριξη ώστε να ενσωματωθούν στις γεωργικές αξιακές αλυσίδες. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τέσσερις συνιστώσες (έργα 1, 4, 5 και 8).

Η δεύτερη συνιστώσα (έργο 4) αποσκοπεί στην ενίσχυση των ικανοτήτων των παραγόντων σε επιλεγμένες αξιακές αλυσίδες, μέσω της παροχής τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα της γεωργίας. Αποσκοπεί επίσης στην ενίσχυση της ικανότητας του ιδιωτικού τομέα σε επίπεδο κομητείας να επιβάλλει τα πρότυπα για την υγεία των ζώων, την ασφάλεια των τροφίμων και την υγεία των φυτών. Ωστόσο, στην τεκμηρίωση σχεδιασμού του έργου δεν γίνεται αναφορά σε στόχευση των ASAL. Το 2019, το έργο επικεντρώθηκε σε 13 κομητείες, εκ των οποίων τέσσερις μόνον είχαν ταξινομηθεί ως ASAL μέχρι εκείνη την χρονική στιγμή (βλέπε [γράφημα 4](#)).

Γράφημα 4 | Έργο 4 Κένυα – Περιοχές παρέμβασης

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής και δεδομένων της Ολοκληρωμένης Κατάταξης των Φάσεων Επισιτιστικής Ασφάλειας (IPC) και για τις άνδρες και ημιάνδρες εκτάσεις για την Κένυα για το 2019.

Πηγή χάρτη: Eurostat.

Αν και ευθυγραμμισμένα με τις πολιτικές της ΕΕ και των χωρών-εταίρων, τα έργα παρουσίαζαν αδυναμίες στον σχεδιασμό τους

36 Ο σχεδιασμός ενός έργου βασίζεται στην κατανόηση σε βάθος του συνολικού πλαισίου, σε σαφείς στόχους και στην ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών. Βασικές συνιστώσες του είναι η εκτίμηση των αναγκών, η επιλογή κατάλληλου εταίρου υλοποίησης, η κατανομή των πόρων και η χάραξη στρατηγικών υλοποίησης προσαρμοσμένων στις συγκεκριμένες προκλήσεις. Τα αποτελεσματικά έργα περιλαμβάνουν επίσης μηχανισμούς παρακολούθησης και λογικά πλαίσια για την παρακολούθηση της προόδου και τη διασφάλιση της λογοδοσίας. Τα σχέδια μετριασμού του κινδύνου είναι κρίσιμης σημασίας για τη διασφάλιση της δυνατότητας προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Στις ενότητες που ακολουθούν, παραθέτουμε επισκόπηση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν σε σχέση με τις διάφορες συνιστώσες του σχεδιασμού των επιλεγμένων έργων.

Επιλογή έργων και εταίρων υλοποίησης

37 Η επιλογή των εταίρων υλοποίησης έγινε βάσει:

- 1) πρόσκλησης υποβολής προτάσεων· ή
- 2) της ύπαρξης νόμιμου μονοπωλίου (στην περίπτωση των εθνικών κρατικών οργάνων)· ή
- 3) απευθείας ανάθεσης (επειδή είτε συγχρηματοδότησαν το έργο είτε αναφέρονταν ρητά ως εταίροι υλοποίησης στο έγγραφο δράσης).

Όσον αφορά τα έργα που υλοποιήθηκαν υπό καθεστώς έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή αξιολόγησε τη διοικητική, τεχνική και οικονομική ικανότητα των αιτούντων.

Διαπιστώσαμε ότι οι εταίροι υλοποίησης διέθεταν κατά κανόνα την αναγκαία διοικητική, επιχειρησιακή και οικονομική ικανότητα για την υλοποίηση των έργων που εξετάσαμε.

38 Ωστόσο, από την εξέταση του έργου 1 στην Αιθιοπία προέκυψε ότι το έγγραφο δράσης περιλάμβανε σχέδια για έναν αρχικό έλεγχο των συστημάτων του επικεφαλής και των συναιτούντων μέσω σύμβασης-πλαisiού πριν από την υπογραφή της σύμβασης επιχορήγησης, προκειμένου να περιοριστεί ο κίνδυνος οι εν λόγω αιτούντες να μην ενεργούν προς το συμφέρον της ΕΕ («πιστωτικός κίνδυνος»). Παρά το γεγονός ότι η σύμβαση είχε υπογραφεί το 2019, ο εν λόγω έλεγχος διενεργήθηκε μόλις το 2022 και κατέληξε στη διατύπωση αρνητικής γνώμης. Ως εκ τούτου, η σύμβαση —αξίας 10,5 εκατομμυρίων ευρώ— δεν θα έπρεπε να έχει υπογραφεί με τον εταίρο υλοποίησης. Ο έλεγχος συστημάτων αποκάλυψε αδυναμίες που σχετίζονται με την ικανότητα του εταίρου υλοποίησης. Εάν αυτές είχαν διορθωθεί πριν από την υπογραφή της σύμβασης, θα είχαν ενδεχομένως αποφευχθεί διάφορα προβλήματα επιδόσεων που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του έργου, όπως καθυστερήσεις στην αναφορά στοιχείων, προβλήματα με τη σύναψη συμβάσεων και αδυναμίες στις εσωτερικές δικλίδες. Σε τρία άλλα έργα (έργο 1 στην Κένυα και έργα 2 και 3 στη Ζάμπια), επισημάναμε επίσης αδυναμίες συστήματος, καθώς και προβλήματα στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Αξιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας

39 Η Επιτροπή δεν αξιολογούσε συστηματικά τον εύλογο χαρακτήρα των εξόδων των έργων. Για κανένα σχεδόν από τα έργα του δείγματός μας δεν υπήρχαν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι είτε η Επιτροπή είτε ή οι αντιπροσωπείες της ΕΕ είχαν αναλύσει λεπτομερώς τον προϋπολογισμό του έργου. Η Επιτροπή βασιζόταν εξ ολοκλήρου στις γενικές πληροφορίες που περιέχονταν στις εκθέσεις προόδου των έργων και στις προφορικές εξηγήσεις που παρείχαν οι εταίροι υλοποίησης. Ακόμη, δεν συνέκρινε παρόμοια έξοδα μεταξύ των διάφορων έργων ούτε υπολόγιζε το κόστος ανά δικαιούχο. Οι πρακτικές αυτές υπονομεύουν την αποδοτικότητα των έργων.

40 Τα περισσότερα από τα έργα του δείγματος επωφελήθηκαν από το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό για έμμεσα έξοδα (7 % των άμεσων εξόδων του έργου). Η Επιτροπή δεν διατύπωνε αντιρρήσεις ούτε έθετε ερωτήματα όταν οι εταίροι υλοποίησης ζητούσαν να εφαρμοστεί αυτό το ποσοστό. Επιπλέον, δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι αξιολογούσε τον εύλογο χαρακτήρα των εν λόγω εξόδων.

Ευθυγράμμιση των έργων με τις εθνικές προτεραιότητες, τις πολιτικές της ΕΕ και τις ανάγκες των ομάδων-στόχου

41 Όλα τα έργα του δείγματος σχεδιάστηκαν σύμφωνα με τις στρατηγικές και τα αναπτυξιακά σχέδια των αντίστοιχων χωρών. Η ευθυγράμμιση αυτή ενισχύει τη συνάφεια και τον δυναμικό αντίκτυπό τους, διασφαλίζοντας ότι στηρίζουν τις εθνικές προτεραιότητες των χωρών και ότι ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των πληθυσμών τους. Τα έργα ήταν επίσης σύμφωνα με τα έγγραφα προγραμματισμού της Επιτροπής.

- 42** Οι ανάγκες των δικαιούχων είναι σημαντικές και διαρκείς. Δεδομένης της κλίμακας αυτών των αναγκών και της συμμετοχής όλων των πλευρών στο στάδιο του σχεδιασμού του έργου, συμπεριλαμβανομένων της κυβέρνησης, άλλων ενδιαφερόμενων μερών και χορηγών, όλα τα έργα σχεδιάστηκαν κατά τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των δικαιούχων.
- 43** Διαπιστώσαμε ότι τα έργα, όταν αφορούσαν δραστηριότητες όπως η εισαγωγή νέων ποικιλιών σπόρων ή νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες, συχνά δεν διαρκούσαν αρκετά ώστε να επιφέρουν μόνιμη αλλαγή στις αποδόσεις και τα εισοδήματα των μικροκαλλιεργητών και των γεωργικών επιχειρήσεων (βλέπε σημεία [76-83](#)).
- 44** Παρατηρήσαμε ότι για όλα τα έργα συγκροτήθηκαν συντονιστικές επιτροπές (με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κυβερνήσεων) ή τεχνικές ομάδες εργασίας. Ωστόσο, τα περισσότερα σχεδιάστηκαν χωρίς τη συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού, παρά το γεγονός ότι, ως οι τελικοί δικαιούχοι, είναι σε θέση να παράσχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τους πιθανούς περιορισμούς και τις πλέον πιεστικές ανάγκες. Εντούτοις, ειδικές περιστάσεις ενδέχεται ορισμένες φορές να δυσχεραίνουν την άμεση διαβούλευση με τους ηγέτες των τοπικών κοινοτήτων.
- 45** Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτή η έλλειψη συμμετοχής, καθώς και άλλες αδυναμίες του σχεδιασμού, υπονόμισαν τη βιωσιμότητα ή την αποτελεσματική υλοποίηση των έργων (βλέπε επισκόπηση στο [πλαίσιο 2](#)).

Πλαίσιο 2

Αδυναμίες του σχεδιασμού υπονομεύουν την αποτελεσματική υλοποίηση και τη βιωσιμότητα των έργων

Κένυα (έργα 1, 4, 5 και 8) και Ζάμπια (έργα 1, 3, 4 και 5)

Τόσο στην Κένυα (έργα 1, 4, 5 και 8) όσο και στη Ζάμπια (έργα 1, 3, 4 και 5), διάφορα έργα συμβάλλουν στον ίδιο γενικό στόχο. Ωστόσο, υλοποιούνται απομονωμένα, χωρίς να δημιουργούνται συμπληρωματικότητες ή συνεργίες.

Τα έργα 8 στην Κένυα και 4 στη Ζάμπια αποσκοπούσαν στη χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους σε αιτούντες για τα έργα 1 στην Κένυα και 3 στη Ζάμπια. Σκοπός των δανείων αυτών ήταν να βοηθηθούν οι μικροκαλλιεργητές να επεκτείνουν ή να διαφοροποιήσουν τις δραστηριότητές τους, ώστε να προαχθεί η ανθεκτικότητα και να δημιουργηθούν ευκαιρίες εισοδήματος. Ωστόσο, τα δάνεια κατέστησαν διαθέσιμα δύο χρόνια μετά την ημερομηνία έναρξης των εν λόγω έργων. Ως εκ τούτου, οι δικαιούχοι για τους οποίους προορίζονταν δεν μπορούσαν πλέον να επωφεληθούν από αυτά. Συνεπώς, από τα δάνεια κατέληξαν να επωφεληθούν οι υφιστάμενοι πελάτες της τράπεζας, κάτι που δεν ήταν ο επιδιωκόμενος σκοπός του έργου. Επιπλέον, τα έργα στη Ζάμπια δεν κατόρθωσαν να συνδεθούν με τις αγορές εισροών (όπως αυτές για τους σπόρους και τα μηχανήματα) ή με τις αγορές εκροών/πωλήσεων.

Έργο 5 – Κένυα

Στο πλαίσιο μίας από τις δραστηριότητες που υποστηρίχθηκαν από το έργο, οι δικαιούχοι έλαβαν σπόρους ανθεκτικούς στην κλιματική αλλαγή για δύο χρόνια, με θετικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της συγκομιδής και της βελτίωσης της ποιότητας των καλλιεργειών. Ωστόσο, λόγω της απομακρυσμένης γεωγραφικής θέσης τους, δεν μπόρεσαν να έχουν πρόσβαση σε αυτούς τους σπόρους μετά τη λήξη του έργου. Επιπλέον, οι δικαιούχοι δεν διέθεταν βασικά εργαλεία, όπως μουσαμάδες για την αποξήρανση σπόρων και ψεκαστήρες για την αντιμετώπιση επιβλαβών για τις καλλιέργειες οργανισμών. Όταν τελικά μπόρεσαν να αποκτήσουν ψεκαστήρα, οι καλλιέργειες είχαν ήδη χαθεί. Σύμφωνα με τους δικαιούχους που ερωτήθηκαν επιτόπου, ορισμένα από τα προβλήματα αυτά θα μπορούσαν να είχαν μετριαστεί, εάν είχε ζητηθεί η γνώμη τους κατά τον σχεδιασμό του έργου.

Έργο 1 – Ζάμπια

Το έργο αποσκοπούσε στην εισαγωγή καινοτόμων τεχνικών απόληψης νερού. Στην πράξη, ωστόσο, οι γεωτρήσεις ήταν η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε. Το έργο παρείχε μεν εξοπλισμό, όπως δεξαμενές νερού, σωλήνες άρδευσης και ηλιακές αντλίες, όμως ο εξοπλισμός αυτός χρειάζεται συντήρηση που δεν καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής του έργου. Οι κοινότητες δεν διέθεταν τα αναγκαία κονδύλια για τη συντήρηση, ενώ τα απαραίτητα ανταλλακτικά είναι διαθέσιμα μόνο στην πρωτεύουσα. Επιπλέον, το έργο, όπως σχεδιάστηκε, δεν δημιούργησε καμία σύνδεση με την πρόσβαση σε χρηματοδότηση ή με τις αγορές.

Βαθύτερα αίτια, κινητήριοι μοχλοί και ευελιξία

- 46** Όπως επισημαίνεται στο σημείο **28**, και μολονότι συμμετείχε σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην προώθηση των γνώσεων σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια (σημείο **57**), η Επιτροπή δεν αξιοποίησε επαρκώς κατά τον σχεδιασμό των έργων τις διαθέσιμες γνώσεις σχετικά με τα βαθύτερα αίτια της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική (κλιματική αλλαγή, συγκρούσεις, οικονομικές κρίσεις, ανεπαρκείς εθνικές ικανότητες και ανεπαρκής χρηματοδότηση, υψηλό επίπεδο φτώχειας και ανισοτήτων). Έξι μόνον από τα έργα του δείγματός μας αντιμετώπισαν άμεσα τα βαθύτερα αίτια (π.χ εστιάζοντας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, στηρίζοντας λόγου χάριν την κατασκευή φραγμάτων άμμου, την εφαρμογή τεχνικών απόληψης νερού ή την παροχή πρόσβασης σε νερό υψηλής ποιότητας), ενώ τέσσερα άλλα τα αντιμετώπισαν εν μέρει ή έμμεσα (π.χ. επιδιώκοντας τη μείωση της φτώχειας μέσω της αύξησης του εισοδήματος ή των αποδόσεων στοχευμένων καλλιεργειών). Τα υπόλοιπα 12, αν και παρείχαν χρήσιμη στήριξη, επικεντρώθηκαν κυρίως στην κάλυψη βασικών αναγκών και στον μετριασμό των συμπτωμάτων της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού, όπως η φτώχεια, η χαμηλή παραγωγικότητα της γεωργίας ή η περιορισμένη πρόσβαση σε εισροές, και όχι στην αντιμετώπιση των υποκείμενων διαρθρωτικών αιτίων τους.
- 47** Τα ανθρωπιστικά έργα είναι περισσότερο ευέλικτα από τα αναπτυξιακά, καθώς μπορούν να χρησιμοποιούν **τροποποιητές κρίσης** (προσωρινές οικονομικές ή επιχειρησιακές προσαρμογές των έργων λόγω έκτακτων συνθηκών κρίσης) και αποθεματικά έκτακτης ανάγκης για να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Τα αναπτυξιακά έργα μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν τροποποιητές κρίσεων, αλλά αυτό δεν ίσχυε για κανένα από τα έργα που εξετάσαμε. Μολονότι ορισμένα αναπτυξιακά έργα διέθεταν αποθεματικό για απρόβλεπτα (5 % κατ' ανώτατο όριο του προϋπολογισμού των έργων), θεωρούμε ότι τα αποθεματικά αυτά δεν επαρκούσαν γενικώς για την αποτελεσματική αντιμετώπιση σημαντικών απρόβλεπτων γεγονότων. Λόγου χάριν, το έργο 1 στην Αιθιοπία εξάντλησε το αποθεματικό για απρόβλεπτα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της COVID-19, με αποτέλεσμα να μην διαθέτει περιθώριο για την αντιμετώπιση άλλων απρόβλεπτων γεγονότων κατά το υπόλοιπο της υλοποίησής του. Επιπλέον, στη Ζάμπια, παραδείγματος χάριν, ένας περισσότερο ευέλικτος σχεδιασμός των έργων θα είχε καταστήσει δυνατή την καλύτερη αντιμετώπιση των ξηρασιών του 2024. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη συστηματική ενσωμάτωση τροποποιητών κρίσης στις αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Με τον τρόπο αυτό, θα εξασφαλιζόταν η διαθεσιμότητα ευέλικτων κονδυλίων, με τα οποία θα στηρίζονταν οι εταίροι στην κλιμάκωση των ενεργειών για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση κλυδωνισμών. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι ο σχεδιασμός των υφιστάμενων αναπτυξιακών έργων στερείται ευελιξίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση απρόβλεπτων γεγονότων, όπως ξηρασίες, πλημμύρες ή συγκρούσεις.

Χρήσιμες και ικανοποιητικά συντονισμένες οι δράσεις της Επιτροπής, όχι όμως επαρκώς εστιασμένες στον αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα

- 48** Αξιολογήσαμε αν η Επιτροπή υλοποίησε τις δράσεις κατά τρόπο αποτελεσματικό. Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε κατά πόσον:
- η Επιτροπή συντόνισε ικανοποιητικά τις δράσεις της, τόσο εσωτερικά όσο και με άλλους χορηγούς βοήθειας·
 - η Επιτροπή υλοποίησε και παρακολούθησε επαρκώς τα έργα· και
 - τα έργα παρήγαγαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τον αναμενόμενο αντίκτυπο.

Ο συντονισμός των δράσεων της Επιτροπής ήταν ικανοποιητικός

Σύνδεση ανθρωπιστικής βοήθειας και ανάπτυξης

- 49** Η ΕΕ έχει δεσμευθεί να εφαρμόζει την **προσέγγιση της σύνδεσης ανθρωπιστικής βοήθειας και ανάπτυξης**, μια στρατηγική που συνδέει την ανθρωπιστική βοήθεια έκτακτης ανάγκης με μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές προσπάθειες για τη δημιουργία βιώσιμων λύσεων σε καταστάσεις κρίσης. Αντί να αντιμετωπίζει τις καταστροφές και τις συγκρούσεις ως μεμονωμένα γεγονότα, η ΕΕ αποσκοπεί στην αντιμετώπιση τόσο των άμεσων αναγκών (όπως οι ανάγκες σε τρόφιμα) όσο και των βαθύτερων αιτιών (όπως η φτώχεια ή η κλιματική αλλαγή). Η προσέγγιση αυτή έχει στόχο να βοηθήσει τις χώρες να καταστούν ανθεκτικότερες και να μειώσει την εξάρτησή τους από την επαναλαμβανόμενη ανθρωπιστική βοήθεια. Μπορεί να έχει αντίκτυπο, μεταξύ άλλων, στην οικοδόμηση ισχυρότερων θεσμών, στη βελτίωση των μέσων διαβίωσης και στην αποτελεσματικότερη πρόληψη κρίσεων, προωθώντας τελικά τη σταθερότητα και την αυτάρκεια στις πληγείσες περιοχές.
- 50** Η Επιτροπή έχει θεσπίσει ένα **ισχυρό πλαίσιο** για τη σύνδεση ανθρωπιστικής βοήθειας και ανάπτυξης, στο οποίο περιγράφονται τα βασικά βήματα για την εφαρμογή του. Ωστόσο, η εφαρμογή σε επίπεδο χώρας ποικίλλει σημαντικά και παραμένει ανεπαρκής, καθώς τα προβλεπόμενα βήματα δεν ακολουθούνται επαρκώς. Για τις περισσότερες χώρες της υποσαχάριας Αφρικής, δεν υπάρχει κοινή ανάλυση του πλαισίου ούτε κοινός σχεδιασμός ή χαρτογράφηση των δράσεων. Παρότι πολύπλοκα και υψηλής έντασης πόρων, τα στοιχεία αυτά είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική σύνδεση της ανθρωπιστικής βοήθειας και της ανάπτυξης.

- 51** Μόνο σε τρεις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής (Τσαντ, Αιθιοπία και Σουδάν) οι αντιπροσωπείες της ΕΕ διενήργησαν κοινή ανάλυση πλαισίου. Κοινό σχέδιο δράσης καταρτίστηκε για το Σουδάν και την Αιθιοπία, ενώ το Τσαντ εφαρμόζει πιλοτικά κοινές δράσεις σε δύο επαρχίες.
- 52** Στα έργα του δείγματος διαπιστώσαμε γενικώς ελάχιστους δεσμούς μεταξύ των ανθρωπιστικών και των αναπτυξιακών προσπαθειών. Ως εκ τούτου, η προσέγγιση της σύνδεσης δεν έχει εφαρμοστεί αποτελεσματικά. Άμεση σύνδεση μεταξύ αναπτυξιακών και ανθρωπιστικών προσπαθειών διαπιστώσαμε σε τρία μόνον από τα έργα του δείγματος (έργα 3 και 6 στην Κένυα και έργο 2 στην Αιθιοπία).
- 53** Στο πλαίσιο του ελέγχου βάσει εγγράφων που διενεργήσαμε διαπιστώσαμε ότι δύο χώρες είχαν σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της προσέγγισης της σύνδεσης. Το Τσαντ, ως πιλοτική χώρα σύνδεσης, εφάρμοσε επιτυχώς την προσέγγιση σε δύο επαρχίες, με τη συμμετοχή ενδιαφερομένων εκτός της ΕΕ. Πριν από το πραξικόπημα του Ιουλίου 2023, ο Νίγηρας είχε επίσης σημειώσει πρόοδο προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των εθνικών ικανοτήτων σύνδεσης, μεταξύ άλλων με τη συγκρότηση ειδικής επιτροπής σύνδεσης ανθρωπιστικής βοήθειας και ανάπτυξης υπό την ηγεσία της κυβέρνησης. Αντιθέτως, το Νότιο Σουδάν διέθετε περιορισμένες δομές συντονισμού, ενώ αντιμετώπιζε παράλληλα σοβαρή ανθρωπιστική κρίση.
- 54** Η υλοποίηση της σύνδεσης προσκρούει σε διάφορα διαρθρωτικού χαρακτήρα εμπόδια, όπως διαφορές μεταξύ των κύκλων προγραμματισμού, των εντολών και των προσεγγίσεων της ΓΔ INTPA και της ΓΔ ECHO. Μια άλλη σημαντική πρόκληση, εκτός από τους περιορισμένους χρηματοδοτικούς πόρους, είναι η επάρκεια ανθρώπινων πόρων. Πράγματι, τόσο τα βασικά στάδια όσο και ο καθημερινός συντονισμός των παρεμβάσεων για τη στήριξη των συστημάτων τροφίμων απαιτούν συνεχείς επενδύσεις από το προσωπικό της Επιτροπής, χωρίς τις οποίες κινδυνεύουν να καταστούν μη βιώσιμες.

Πρωτοβουλίες της «Ομάδας Ευρώπη»

- 55** Μια πρωτοβουλία της «Ομάδας Ευρώπη» είναι ένα συνεργατικό πλαίσιο υπό το οποίο η ΕΕ, τα κράτη μέλη της, οι εκτελεστικοί οργανισμοί τους και ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης ενώνουν τις δυνάμεις τους για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων και την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Οι πρωτοβουλίες αυτές αποσκοπούν στη συνένωση πόρων, εμπειρογνωσίας και ικανοτήτων για την υλοποίηση δράσεων μεγάλης κλίμακας και υψηλού αντικτύπου στις χώρες-εταίρους, εστιάζοντας σε κοινές προτεραιότητες.

56 Με βάση τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2022 σχετικά με την αντίδραση της «Ομάδας Ευρώπη» στην παγκόσμια επισιτιστική ανασφάλεια, εξετάσαμε την αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού και της υλοποίησης από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ τέτοιων πρωτοβουλιών σε σχέση με τον επισιτισμό στην υποσαχάρια Αφρική. Διαπιστώσαμε ότι η επισιτιστική ασφάλεια, τα συστήματα τροφίμων και η διατροφή δεν αποτελούσαν βασικό σημείο εστίασης των πρωτοβουλιών, καθώς και ότι δεν υπήρχε ενοποιημένο σύστημα παρακολούθησής τους. Οι επιμέρους χώρες, όπως και οι αντιπροσωπείες της ΕΕ, χρησιμοποιούσαν τις δικές τους μεθόδους, με αποτέλεσμα έλλειψη ομοιομορφίας στην αναφορά στοιχείων και περιορισμένες συνεργίες. Ως εκ τούτου, το πλαίσιο των πρωτοβουλιών της «Ομάδας Ευρώπη» παραμένει μια θεωρητική έννοια με περιορισμένο αντίκτυπο στην πράξη στην καταπολέμηση της πείνας.

Συντονισμός μεταξύ της ΕΕ, των εθνικών αρχών και άλλων χορηγών βοήθειας

57 Η Επιτροπή υποστηρίζει ενεργά ένα ευρύ φάσμα παγκόσμιων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην ενίσχυση του συντονισμού και της ανταλλαγής γνώσεων για την καταπολέμηση της πείνας. Μέσω των χρηματοδοτικών συνεισφορών και της εμπειρογνώσιας της, η ΕΕ διαδραματίζει καίριο ρόλο σε διάφορες σημαντικές πλατφόρμες, όπως το [Παγκόσμιο Δίκτυο κατά των Επισιτιστικών Κρίσεων](#) και η [Επιτροπή για την Παγκόσμια Επισιτιστική Ασφάλεια](#). Οι πλατφόρμες αυτές παράγουν επίσης δεδομένα υψηλής ποιότητας που αξιοποιούνται για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων. Άλλες σημαντικές προσπάθειες ανάπτυξης της γνώσης για το θέμα είναι το [Κέντρο Γνώσεων για την Παγκόσμια Επισιτιστική και Διατροφική Ασφάλεια της Επιτροπής](#) και η [πρωτοβουλία DeSIRA](#), η οποία προωθεί τα βιώσιμα υδάτινα και αγροδιατροφικά συστήματα μέσω της επιστήμης και της έρευνας. Στον τομέα της διατροφής, η Επιτροπή χρηματοδοτεί πρωτοβουλίες όπως η [παγκόσμια έκθεση για τη διατροφή](#), ένας μηχανισμός λογοδοσίας, και η [πλατφόρμα Scaling Up Nutrition \(Κίνηση για την κλιμακούμενη βελτίωση της διατροφικής κατάστασης\)](#).

58 Σε σχέση με όλα τα έργα του δείγματός μας πραγματοποιούνταν τακτικές συνεδριάσεις συντονισμού με τη συμμετοχή των αντιπροσωπειών της ΕΕ, εθνικών αρχών και άλλων χορηγών βοήθειας. Επιπλέον, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ εξασφάλιζαν διαρκή συνεργασία με τους εταίρους υλοποίησης, μέσω επίσημων αλλά και άτυπων συνεδριάσεων, οι οποίες όμως δεν τεκμηριώνονταν συστηματικά. Η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών αρχών και των χορηγών ήταν επίσης σαφής.

Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων ήταν κατά κανόνα ανεπαρκής

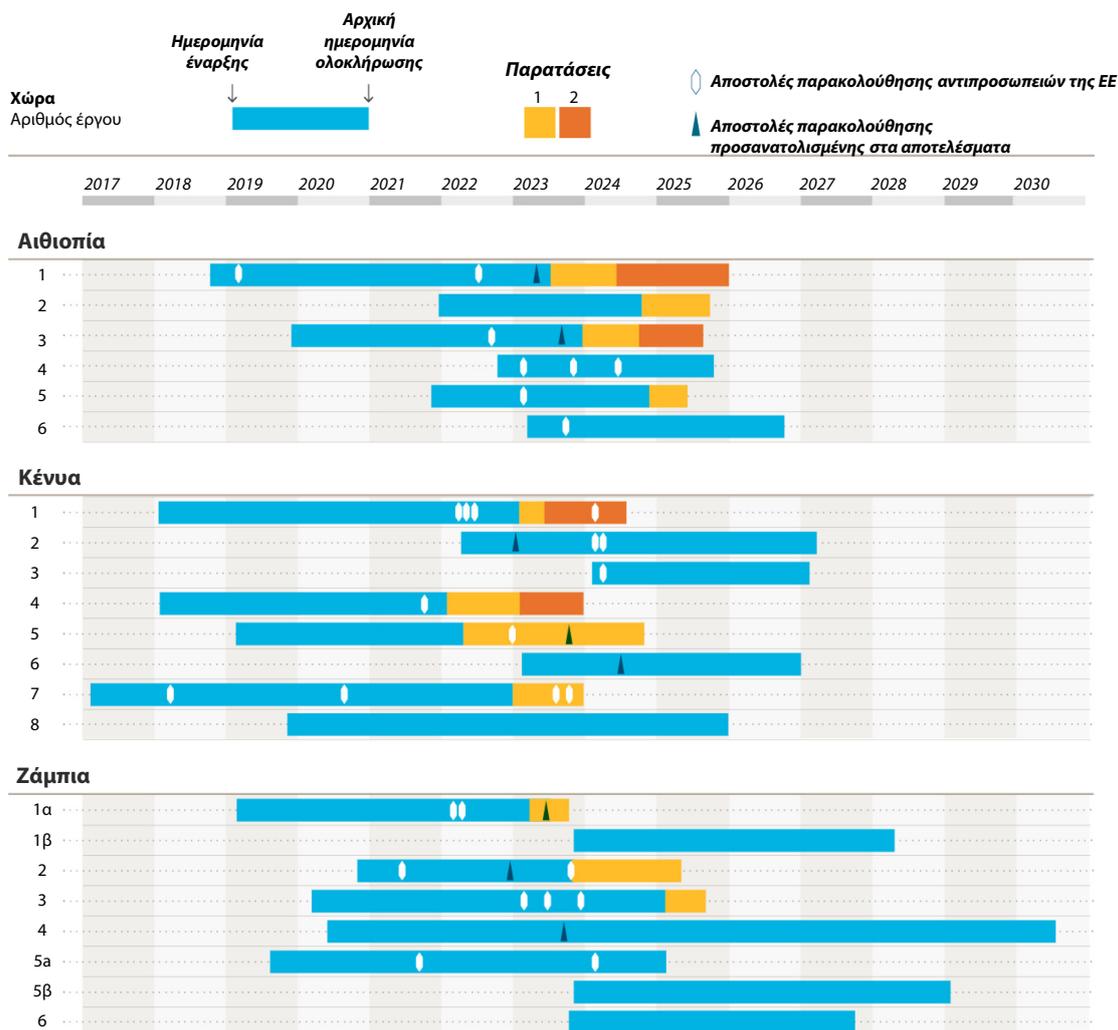
- 59** Η διαδικασία παρακολούθησης των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων συνίσταται σε έναν συνδυασμό αναφοράς στοιχείων ανά τακτά διαστήματα, επιτόπιων επισκέψεων και διαβουλεύσεων με τους εταίρους υλοποίησης. Οι τελευταίοι υποχρεούνται να υποβάλλουν περιοδικές εκθέσεις προόδου στις οποίες να αναφέρουν λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες, τις εκροές και τις δαπάνες, και οι οποίες εξετάζονται από τις αντιπροσωπείες της ΕΕ. Μπορούν επίσης να διενεργούνται ανεξάρτητες αξιολογήσεις ή εξωτερικοί χρηματοοικονομικοί έλεγχοι για την επαλήθευση της ακρίβειας των πληροφοριών που αναφέρονται και για την αξιολόγηση των επιδόσεων των έργων. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζεται η αξιολόγησή μας σχετικά με τις διάφορες συνιστώσες της διαδικασίας παρακολούθησης.

Υλοποίηση των έργων και αποστολές παρακολούθησης

- 60** Τα μισά σχεδόν από τα έργα του δείγματός μας σημείωσαν καθυστερήσεις στην υλοποίησή τους (βλέπε [γράφημα 5](#)). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας, οι εν λόγω καθυστερήσεις συνήθως οφείλονταν στις επιπτώσεις της COVID-19, στην ανεπαρκή ικανότητα του εταίρου υλοποίησης, στις περιορισμένες θεσμικές ικανότητες των οργανισμών-εταίρων, σε δυσκολίες σε σχέση με τις δημόσιες συμβάσεις, σε υλικοτεχνικούς περιορισμούς ή στην εναλλαγή του προσωπικού των εθνικών αρχών. Στις περιπτώσεις που σημειώθηκαν καθυστερήσεις, η Επιτροπή σπανίως έλαβε διορθωτικά μέτρα για τον μετριασμό και την αντιμετώπισή τους, εκτός από τη χορήγηση παρατάσεων χωρίς πρόσθετο κόστος (κατά περίπτωση).

61 Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ, οι εταίροι υλοποίησης και εξωτερικές ελεγκτικές εταιρείες πραγματοποίησαν επισκέψεις για την παρακολούθηση των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων. Θεωρούμε, ωστόσο, ανεπαρκή τον αριθμό των επισκέψεων παρακολούθησης των αντιπροσωπειών, με αποτέλεσμα να μην έχουν ικανοποιητική εικόνα της πραγματικής κατάστασης στο πεδίο (βλέπε [γράφημα 5](#)). Ο περιορισμός αυτός επηρεάζει επίσης την ικανότητά τους να επιβλέπουν αποτελεσματικά την υλοποίηση των έργων και να λαμβάνουν εγκαίρως διορθωτικά μέτρα, όταν χρειάζεται. Αναγνωρίζουμε, ωστόσο, ότι ένας συνδυασμός περιορισμών που αφορούν την υλικοτεχνική υποστήριξη, τους ανθρώπινους πόρους και την ασφάλεια μειώνει ολοένα περισσότερο την ικανότητα πολλών αντιπροσωπειών της ΕΕ να πραγματοποιούν τακτικές επισκέψεις παρακολούθησης, ιδίως σε ευάλωτες ή απομακρυσμένες περιοχές. Παρά τον μικρό αριθμό επισκέψεων παρακολούθησης από τις αντιπροσωπείες της ΕΕ, [προσανατολισμένη στα αποτελέσματα παρακολούθηση](#) διενεργήθηκε μόνο για το ήμισυ περίπου των έργων του δείγματός μας, και δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι δόθηκε συνέχεια στις συστάσεις που προέκυψαν. Στις περιπτώσεις δύο έργων ([έργο 4 στην Αιθιοπία](#) και [έργο 3 στην Κένυα](#)), η παρακολούθηση ανατέθηκε με σύμβαση σε τρίτο μέρος. Δεδομένων των περιορισμών που συνδέονται με την ασφάλεια, αυτό αποδείχθηκε ορθή πρακτική στην Αιθιοπία, καθώς επέτρεψε την ανάκτηση κλεμμένων τροφίμων.

Γράφημα 5 | Αποστολές παρακολούθησης έργων

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

- 62** Η Επιτροπή δεν διενήργησε ελέγχους για να επαληθεύσει τον εύλογο χαρακτήρα των εξόδων κατά την υλοποίηση των έργων. Ωστόσο, ανέθεσε σε εξωτερική ελεγκτική εταιρεία τη διενέργεια επαληθεύσεων δαπανών, με εξαίρεση τα έργα που υλοποιήθηκαν από **οντότητες που αξιολογούνται κατά πυλώνες** (δηλαδή εκείνα που η Επιτροπή θεωρεί ότι προστατεύουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ στο ίδιο επίπεδο με τα έργα υπό άμεση διαχείριση). Η εταιρεία αυτή εντόπισε μη επιλέξιμες δαπάνες σε τέσσερα έργα, αλλά ανάκτηση έγινε σε σχέση με ένα μόνο από αυτά. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, δεν είχαν ανακτηθεί μη επιλέξιμες δαπάνες συνολικού ύψους περίπου 496 000 ευρώ για τα άλλα τρία έργα.
- 63** Στο πλαίσιο του ελέγχου μας εντοπίσαμε και άλλες περιπτώσεις μη επιλέξιμων δαπανών, ύψους 673 000 ευρώ. Αυτές αφορούσαν το έργο 3 στην Αιθιοπία και το έργο 1 στην Κένυα. Έως τον Ιούνιο του 2025, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ δεν είχαν ανακτήσει καμία από αυτές τις μη επιλέξιμες δαπάνες.

Λογικά πλαίσια

- 64** Η μέτρηση των αποτελεσμάτων των έργων βασίστηκε στις τιμές-στόχο που είχαν οριστεί σε έγγραφα σχεδιασμού γνωστά ως «λογικά πλαίσια», τα οποία αποτελούσαν μέρος της διοικητικής συμφωνίας. Ωστόσο, οι δείκτες ήταν ως επί το πλείστον ποσοτικοί και μετρούσαν συχνότερα εκροές παρά επακόλουθα.
- 65** Διαπιστώσαμε αδυναμίες στα λογικά πλαίσια των δύο τρίτων των έργων του δείγματος. Επιπλέον, για τους δείκτες του ημίσεος των έργων του δείγματος δεν είχαν καθοριστεί τιμές βάσης πριν από την έναρξη της υλοποίησης. Ως εκ τούτου, οι δείκτες αυτοί δεν μπορούν να μετρήσουν τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των δραστηριοτήτων, ούτε να αξιολογηθούν ως προς την εφικτότητα ή τη συνάφειά τους. Στις περιπτώσεις 10 έργων, οι δείκτες δεν κατέστησαν δυνατό να μετρηθεί η πρόοδος προς την επίτευξη των ειδικών και των γενικών στόχων, καθώς είτε δεν ήταν επαρκώς αναλυτικοί είτε δεν συνδέονταν άμεσα με τους εν λόγω στόχους.

Πλαίσιο αναφοράς στοιχείων

- 66** Η Επιτροπή και άλλοι αναπτυξιακοί εταίροι αναφέρουν στοιχεία σχετικά με την [επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια](#) στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), χρησιμοποιώντας τους [κωδικούς της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας \(DAC\)](#). Ωστόσο, δεν υπάρχει διεθνώς αναγνωρισμένη μεθοδολογία για τη μέτρηση της χρηματοδότησης που σχετίζεται με την επισιτιστική ασφάλεια ούτε ειδικοί κωδικοί DAC για τον σκοπό αυτό. Αντ' αυτού, η Επιτροπή έχει προσδιορίσει διάφορους κωδικούς DAC τους οποίους θεωρεί συναφείς.
- 67** Όταν τα έργα έχουν πολλαπλούς στόχους, μπορούν να ταξινομούνται σε διάφορους τομείς και η μέτρηση και η αναφορά στοιχείων να γίνεται σε διαφορετικά πλαίσια. Η απουσία τυποποιημένων ορισμών, σε συνδυασμό με τις διαφορές μεταξύ των ορισμών που χρησιμοποιούν οι χορηγοί βοήθειας, έχει ως αποτέλεσμα ασυνεπείς εκτιμήσεις, δυσχεραίνοντας τον εντοπισμό των τομέων που υποχρηματοδοτούνται, τη διασφάλιση της λογοδοσίας και την παρακολούθηση του αντικτύπου των παρεμβάσεων.

- 68** Δύο μεθοδολογίες μπορούν να εφαρμόζονται για τον προσδιορισμό των δράσεων που σχετίζονται με τη διατροφή. Κατά την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή κατέταξε τις δαπάνες των έργων ως είτε κατά 25 % είτε κατά 100 % συναφείς με τη διατροφή, ανάλογα με το μέγεθος των σχετικών με τη διατροφή συνιστωσών των έργων. Από το 2021, ακολουθεί τις **κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ** για τη χρήση δείκτη διατροφικής πολιτικής, στις οποίες περιγράφεται μια μέθοδος για τη συνεκτίμηση μόνο του μεριδίου κάθε έργου που σχετίζεται με τη διατροφή· ωστόσο, η χρήση τους δεν είναι υποχρεωτική. Ευθυγραμμιζόμενη με την πρακτική άλλων χορηγών, η Επιτροπή επέλεξε να κατατάξει κάθε έργο με διατροφική συνιστώσα ως σχετιζόμενο σε ποσοστό 100 % με τη διατροφή, ανεξάρτητα από την πραγματική σημασία της εν λόγω συνιστώσας. Η επιλογή αυτή είχε ως αποτέλεσμα την υπερεκτίμηση των δαπανών που σχετίζονται με τη διατροφή για έργα των οποίων η σχετική συνιστώσα είναι ήσσονος σημασίας.
- 69** Το **πλαίσιο αποτελεσμάτων του προγράμματος Παγκόσμια Ευρώπη** είναι το πλαίσιο που σχεδίασε η Επιτροπή για να μετρά την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ. Επιδίωξη είναι η παροχή σαφών και μετρήσιμων δεικτών, ώστε να ενισχυθεί η ικανότητα της ΕΕ να καταδεικνύει στα ενδιαφερόμενα μέρη τα απτά αποτελέσματα της χρηματοδότησής της. Όσον αφορά την καταπολέμηση της πείνας, τέσσερις δείκτες έχουν ιδιαίτερη σημασία, και ειδικότερα εκείνοι που συνδέονται με τον ΣΒΑ 2 «Μηδενική πείνα» (βλέπε **πίνακα 1**). Ωστόσο, τα δεδομένα που προέρχονται από το πλαίσιο και παρουσιάζονται στην **ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της Επιτροπής** σχετικά με τα μέσα εξωτερικής δράσης δεν αντικατοπτρίζουν τα επιτευχθέντα αποτελέσματα και υποτιμούν τις εκροές και τα επακόλουθα, επειδή οι δείκτες του πλαισίου δεν έχουν ενσωματωθεί επαρκώς στα έργα. Επιπλέον, τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που αναφέρθηκαν δεν καλύπτουν όλες τις χώρες. Από τα 22 έργα του δείγματός μας, τα 18 δεν χρησιμοποίησαν τους δείκτες αυτούς, παρά τη συνάφειά τους.

Πίνακας 1 | Δείκτες για τον ΣΒΑ 2 του πλαισίου αποτελεσμάτων του προγράμματος Παγκόσμια Ευρώπη

Δείκτης	Περιγραφή
2.1	Αριθμός μικροκαλλιεργητών ωφελούμενων από παρεμβάσεις οι οποίες στηρίζονται από την Ένωση και στοχεύουν στην ενίσχυση της βιώσιμης παραγωγής τους, της πρόσβασής τους στις αγορές ή/και της ασφάλειας των γαιοκτητικών τους δικαιωμάτων
2.2	Περιοχές γεωργικών οικοσυστημάτων και οικοσυστημάτων βόσκησης όπου έχουν εισαχθεί πρακτικές βιώσιμης διαχείρισης με τη στήριξη της ΕΕ (σε εκτάρια)
2.32	Αριθμός ατόμων που αντιμετωπίζουν επισιτιστική ανασφάλεια, τα οποία λαμβάνουν βοήθεια από την ΕΕ
2.33	Αριθμός γυναικών αναπαραγωγικής ηλικίας, κοριτσιών εφηβικής ηλικίας και παιδιών κάτω των 5 ετών ωφελούμενων από παρεμβάσεις στον τομέα της διατροφής με τη στήριξη της Ένωσης

Αξιοπιστία των δεδομένων των έργων

- 70** Επιπλέον των επιτόπιων επισκέψεών τους, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ εξέταζαν τις εκθέσεις προόδου των έργων. Ενώ η αντιπροσωπεία της ΕΕ στη Ζάμπια ζητούσε συχνά διευκρινίσεις από τους εταίρους υλοποίησης, αυτό σπάνια συνέβαινε στην Αιθιοπία και την Κένυα. Επιπλέον, κανένας από τους διαχειριστές έργων στις αντιπροσωπείες της ΕΕ δεν επαλήθευε τα δεδομένα στα οποία βασίζονται τα αριθμητικά στοιχεία που αναφέρονται στις εκθέσεις προόδου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν εξέταζε την αξιοπιστία βασικών αριθμητικών στοιχείων, όπως ο αριθμός των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν για μικροκαλλιεργητές ή ο αριθμός όσων ωφελήθηκαν.
- 71** Κατά τις επιτόπιες επισκέψεις μας, εντοπίσαμε ορισμένες περιπτώσεις αποκλίσεων μεταξύ των στοιχείων που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις προόδου και της κατάστασης στο πεδίο. Λόγου χάριν, στην περίπτωση του έργου 1 στην Κένυα, η τελική έκθεση αναφέρει ως δικαιούχο μια συγκεκριμένη εταιρεία. Ωστόσο, σύμφωνα με τα ευρήματά μας, πραγματικός αποδέκτης της στήριξης ήταν άλλη εταιρεία. Επιπλέον, στην περίπτωση του έργου 6 στην Κένυα, η έκθεση προόδου ανέφερε ότι ένα σχεδιαζόμενο φράγμα άμμου αναμενόταν να εξυπηρετήσει 2 000 οικογένειες υπό κανονικές συνθήκες και έως 7 000 οικογένειες σε συνθήκες κορύφωσης της ξηρασίας. Ωστόσο, κατά την επίσκεψή μας διαπιστώσαμε ότι 200 νοικοκυριά είχαν ωφεληθεί άμεσα από το έργο αυτό. Ο αριθμός αυτός διαφέρει από εκείνον που αναφέρθηκε στην έκθεση προόδου.

Προβολή

72 Όλοι οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης υπέχουν τη γενική υποχρέωση να μνημονεύουν ρητώς την προέλευση των κονδυλίων και να διασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης. Σε σχέση με το σύνολο των έργων που εξετάστηκαν, είχαν συμφωνηθεί συμβατικά **κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά την προβολή**. Κατά την υλοποίηση των έργων, οι εταίροι υλοποίησης απέστειλαν στις αντιπροσωπείες της ΕΕ σχέδιο επικοινωνίας και προβολής. Στα σχέδια αυτά προσδιόρισαν τις ομάδες-στόχο, καθώς και δραστηριότητες επικοινωνίας για καθεμία από αυτές, όπως ιστοσελίδες, φωτογραφίες, βίντεο, άρθρα στον Τύπο, διαφημιστικά άρθρα, σήμανση και εκδηλώσεις έναρξης και λήξης. Ωστόσο, κατά τις επιτόπιες επισκέψεις μας, διαπιστώσαμε ότι οι κανόνες σχετικά με την προβολή σε αρκετές περιπτώσεις δεν τηρούνταν πλήρως. Η προβολή της ΕΕ ήταν ικανοποιητική σε εννέα περιπτώσεις, περιορισμένη σε επτά και ανύπαρκτη σε πέντε. Η υλοποίηση ενός από τα έργα είχε μόλις ξεκινήσει και, επομένως, ήταν πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί η προβολή της ΕΕ στην περίπτωση του.

Οι δράσεις της Επιτροπής, αν και χρήσιμες, είχαν συνολικά ανάμικτα αποτελέσματα

Παράδοση των εκροών και των αποτελεσμάτων των έργων

73 Οι παρεμβάσεις της ΕΕ στην υποσαχάρια Αφρική έχουν αποφέρει συνολικά ανάμικτα αποτελέσματα. Αρκετά έργα συνέβαλαν στη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας της συγκομιδής και στην αύξηση του αριθμού των μικροκαλλιεργητών με σταθερό εισόδημα ή στην καλύτερη κατανόηση της γεωλογικής κατάστασης των χωρών ή της κατάστασης όσον αφορά τη διαχείριση της γης. Ωστόσο, παρότι ανταποκρίνονταν σε βασικές ανάγκες, δεν κατάφεραν να δημιουργήσουν κρίσιμους δεσμούς με τις αγορές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που επιτρέπουν στους γεωργούς να πωλούν τα προϊόντα τους, να έχουν πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες ή να αποκτούν εισροές, όπως είναι οι σπόροι και τα γεωργικά μηχανήματα. Ως εκ τούτου, οι δικαιούχοι δεν μπόρεσαν να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό των έργων για να μειώσουν τη φτώχεια και την ανισότητα. Η έλλειψη συνδέσεων με αυτές τις βασικές αγορές υπονομεύει σημαντικά τη βιωσιμότητα των έργων.

74 Αξιολογήσαμε αν είχαν επιτευχθεί οι προβλεπόμενες εκροές και τα προβλεπόμενα αποτελέσματα και κατά πόσον η Επιτροπή είχε διασφαλίσει τη βιωσιμότητά τους. Στο [παράρτημα III](#) παρουσιάζεται η αξιολόγησή μας όσον αφορά τις ανάγκες που κάλυψαν τα έργα, τον έγκαιρο χαρακτήρα, την οικονομική αποδοτικότητα, την παρακολούθηση, τα αποτελέσματα και τη βιωσιμότητά τους. Συνολικά, οι προβλεπόμενες εκροές επιτεύχθηκαν, αλλά η μέτρηση του αντικτύπου δεν είναι επαρκής. Κατά κανόνα, διαπιστώθηκε αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των δραστηριοτήτων των έργων και των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων.

Αντίκτυπος στις ομάδες-στόχο

75 Οι επιτόπιες επισκέψεις μας επιβεβαίωσαν ότι τα έργα είχαν αποφέρει θετικά οφέλη για τους δικαιούχους (βλέπε παραδείγματα στο [πλαίσιο 3](#)). Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να αποδειχθεί πέραν αμφιβολίας αν τα έργα είχαν άμεσο αντίκτυπο στην επισιτιστική ασφάλεια των δικαιούχων, καθώς τα επακόλουθά τους δεν μετρώνται με συνεκτικό ή ακριβή τρόπο. Με την εξαίρεση του [έργου 5 στην Κένυα](#), δεν υπήρχε αξιόπιστη βάση για τη μέτρηση της αυξημένης πρόσληψης θρεπτικών ουσιών ή της βελτίωσης των αποδόσεων των μικροκαλλιεργητών. Μία από τις τιμές-στόχο που είχαν οριστεί για το έργο ήταν η αύξηση των αποδόσεων των γεωργών κατά 1,5 % σε 11 αξιακές αλυσίδες. Ο εταίρος υλοποίησης παρακολούθησε αυτόν τον δείκτη επακόλουθου και παρουσίασε τα αποτελέσματα στην έκθεση προόδου του έργου. Ωστόσο, έως το τέλος του έργου, τέσσερις μόνον από τις 11 αξιακές αλυσίδες είχαν επιτύχει την τιμή-στόχο, ενώ οι αποδόσεις στις υπόλοιπες επτά είχαν μειωθεί σε σύγκριση με την τιμή βάσης.

Πλαίσιο 3

Οφέλη των έργων για τους δικαιούχους

Έργο 6 – Αιθιοπία

Το έργο αποσκοπεί στη μείωση της επισιτιστικής ανασφάλειας στην Αιθιοπία, εστιάζοντας σε δραστηριότητες ανθεκτικής γεωργίας και βελτιώνοντας την παραγωγικότητα μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης του τομέα των σπόρων. Η παρέμβαση είχε οφέλη όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια για τους γεωργούς στις περιοχές-στόχο. Επιπλέον, η στήριξη της μελισσοκομίας αποδείχθηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική και βιώσιμη.

Εντούτοις, ορισμένα προβλήματα έπληξαν την αποτελεσματικότητα του έργου. Ειδικότερα, η παρεχόμενη ποσότητα σπόρων ανά δικαιούχο δεν επαρκούσε για τη φύτευση των προβλεπόμενων 0,25 εκταρίων γης. Επιπλέον, η μελέτη σκοπιμότητας για μία περιφέρεια (Τιγκράι) ολοκληρώθηκε μετά την πρώτη διανομή σπόρων, γεγονός που εγείρει ερωτήματα σχετικά με την ευθυγράμμιση αυτής της πρώτης διανομής με τις συγκεκριμένες ανάγκες και τις γεωργικές συνθήκες της περιοχής. Εκτός αυτού, η διανομή σπόρων υβριδίων δημιουργεί περιορισμούς, καθώς η απόδοσή τους μειώνεται με την πάροδο του χρόνου και οι γεωργοί δεν διαθέτουν τα μέσα για να αγοράσουν νέους σπόρους.

Έργο 6 – Κένυα

Επιδίωξη του έργου ήταν η αύξηση της ανθεκτικότητας στην ξηρασία και στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε άνυδρες και ημιάνυδρες εκτάσεις. Το έργο είχε από θετικό αντίκτυπο στη ζωή των δικαιούχων. Ένας από τους βασικούς παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτό ήταν ότι ο εταίρος υλοποίησης διασφάλισε τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης και των αρμόδιων αρχών. Καθοριστικής σημασίας ήταν επίσης η ανάληψη της ευθύνης του έργου από την κοινότητα, τόσο από οικονομική άποψη όσο και από την άποψη της κινητοποίησης των μελών της.

Για παράδειγμα, χάρη σε μία από τις δραστηριότητες που υποστηρίχθηκαν από το έργο (το φράγμα άμμου Mwanja), άνθρωποι που προηγουμένως έπρεπε να περπατούν αρκετές φορές την ημέρα για να αντλήσουν υφάλμυρο νερό από έναν βρώμικο ποταμό έχουν πλέον πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό, είτε απευθείας στο σπίτι τους είτε σε κοντινά κοινοτικά σημεία παροχής νερού. Αυτό έδωσε στους δικαιούχους τη δυνατότητα να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στις γεωργικές δραστηριότητες, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας της παραγωγής τους και την αύξηση του όγκου των καλλιεργειών. Επιπλέον, τα βοοειδή έχουν πλέον πρόσβαση σε νερό και οι συνθήκες στα σχολεία, στις εκκλησίες και τις αγορές του χωριού έχουν βελτιωθεί σημαντικά. Το έργο προβλέπει την εγκατάσταση μετρητών για την παρακολούθηση της κατανάλωσης νερού και για την ανάλογη χρέωση των χρηστών. Η προσέγγιση αυτή διασφαλίζει τη βιωσιμότητα του έργου με τη δημιουργία εσόδων για τη συντήρησή του και την ενθάρρυνση της υπεύθυνης χρήσης του νερού.

Στην **εικόνα 1** απεικονίζεται ωφελούμενη που απέκτησε για πρώτη φορά πρόσβαση σε νερό στο σπίτι της.

Εικόνα 1 | Παροχή νερού στα σπίτια των δικαιούχων

Πηγή: ΕΕΣ.

Μια άλλη δραστηριότητα του έργου συνίστατο στην παροχή θηλυκών αιγών στα πλέον ευάλωτα άτομα ενός χωριού. Τα ζώα ήταν φυλής ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, η οποία επελέγη ειδικά για την αποφυγή υβριδικών απογόνων και είχαν γονιμοποιηθεί από αρσενικό της ίδιας φυλής. Τα νεογνά διανεμήθηκαν σε άλλους χωρικούς, διασφαλίζοντας ότι από την πρωτοβουλία θα ωφελούνταν όσο το δυνατόν περισσότεροι και εξασφαλίζοντας τη βιωσιμότητά της. Οι δικαιούχοι χρησιμοποιούν το κατσικίσιο γάλα, αφενός, για να τρέφουν τα παιδιά τους και, αφετέρου, ως πρόσθετη πηγή εισοδήματος. Καθώς η μέση διάρκεια ζωής των ζώων είναι τέσσερα χρόνια, μπορούν επίσης να πωληθούν για κρέας, προσφέροντας μια πρόσθετη πηγή εισοδήματος στις δικαιούχους οικογένειες. Στην **εικόνα 2** απεικονίζεται δικαιούχος του έργου.

Εικόνα 2 | Αιγοτρόφος μπροστά στο αιγοστάσιό του

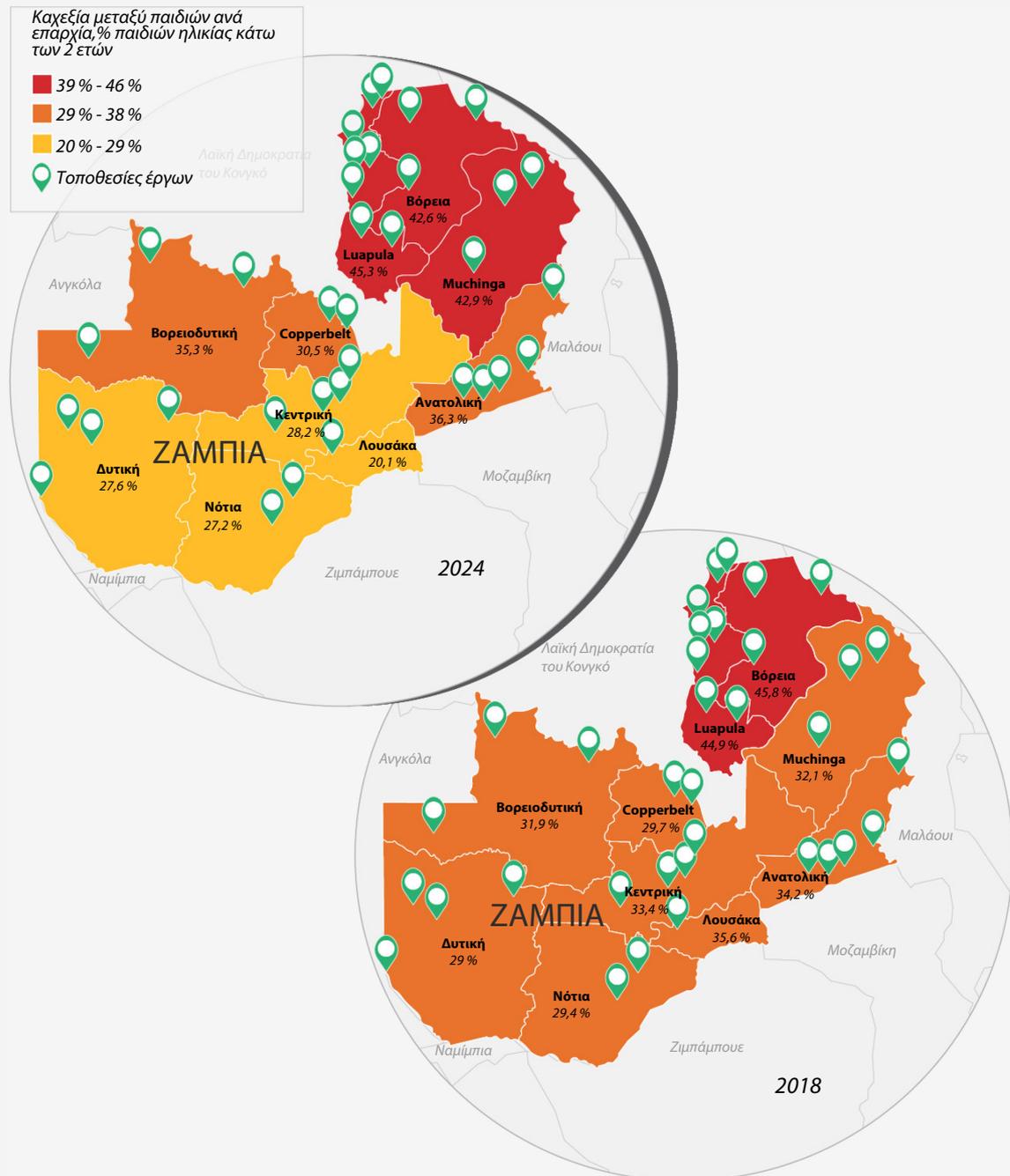
Πηγή: ΕΕΣ.

Έργο 2 – Ζάμπια

Το έργο αποσκοπούσε στην καταπολέμηση του υποσιτισμού, συνδυάζοντας τις προσπάθειες των κρατικών αρχών, της κοινωνίας των πολιτών και των χορηγών για τη βελτίωση των διατροφικών αποτελεσμάτων. Επικεντρώθηκε στην προώθηση πολιτικών, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την κινητοποίηση πόρων. Το έργο ευθυγραμμίζεται με το πρόγραμμα της κυβέρνησης «Οι πρώτες 1 000 ημέρες» και λειτουργεί συμπληρωματικά προς το εθνικό πρόγραμμα εστιάζοντας στον υποσιτισμό.

Αν και είχε θετικό αντίκτυπο στη μείωση των επιπέδων καχεξίας σε διάφορες περιοχές (βλέπε [γράφημα 6](#)), δεν αναμένεται να έχει βιώσιμο μακροπρόθεσμο αντίκτυπο, καθώς δεν έχει αντιμετωπίσει τα βαθύτερα αίτια του υποσιτισμού.

Γράφημα 6 | Ο αντίκτυπος του έργου στην καχεξία στη Ζάμπια

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής και δημογραφικών ερευνών και ερευνών για την υγεία που διενεργήθηκαν στη Ζάμπια το 2018 και το 2024.

Πηγή χάρτη: Olli.

Βιωσιμότητα

- 76** Αν και οι δραστηριότητες των έργων συνέβαλαν σε ορισμένες περιπτώσεις στην εξεύρεση βιώσιμων λύσεων, τα περισσότερα έργα δεν αναμενόταν να είναι βιώσιμα, λόγω έλλειψης χρηματοδότησης μελλοντικά. Διαπιστώσαμε ότι, με τρεις εξαιρέσεις, τα έργα του δείγματός μας δεν διέθεταν στρατηγική εξόδου, και ότι οι στρατηγικές αυτές δεν εφαρμόζονταν πάντα αποτελεσματικά, ακόμη και όταν υπήρχαν.
- 77** Διαπιστώσαμε επίσης ότι τα περισσότερα έργα επικεντρώνονταν κυρίως στην ανάπτυξη της αξιακής αλυσίδας. Μολονότι αυτό συνάδει με τις προτεραιότητες της πρωτοβουλίας Global Gateway, έχει ως αποτέλεσμα να μην δίνεται επαρκής προσοχή στην υγεία και τη διατροφική διαφοροποίηση. Τα ποσοστά υποσιτισμού παραμένουν υψηλά τόσο στις αγροτικές όσο και στις αστικές περιοχές, και οι γνώσεις των τοπικών πληθυσμών σχετικά με την ποιότητα ή τη διαφοροποίηση των τροφίμων είναι περιορισμένες. Τα έργα εστίαζαν ως επί το πλείστον στην αύξηση της ποσότητας της τροφής, με έμφαση στα βασικά είδη διατροφής και όχι σε μια ισορροπημένη και ποικίλη διατροφή.
- 78** Επιπλέον, τα έργα απευθύνονταν συστηματικά σε μικρό αριθμό ατόμων σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό με αυτές τις ανάγκες. Η επανάληψη πρωτοβουλιών αυτού του είδους, αν και αναγκαία, προσκρούει στην έλλειψη χρηματοδότησης τόσο από την κυβέρνηση όσο και από τους χορηγούς.
- 79** Στις περιπτώσεις των περισσότερων έργων, οι δικαιούχοι εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό που τους παρασχέθηκε. Εντοπίσαμε, όμως, ορισμένες εξαιρέσεις σε τέσσερα έργα (βλέπε [πλαίσιο 4](#)). Οι συμβάσεις επιχορήγησης της ΕΕ ορίζουν ότι, κατά τη λήξη των έργων, εξοπλισμός όπως μοτοσικλέτες, αυτοκίνητα και φορητοί υπολογιστές πρέπει να παραδίδεται στους τοπικούς εταίρους, όπως υπουργεία. Ως αποτέλεσμα αυτής της συμβατικής ρήτηρας, ενδέχεται να δημιουργηθεί στους εταίρους αυτούς η προσδοκία ότι θα λάβουν νέο εξοπλισμό στο πλαίσιο μελλοντικών έργων και έτσι να μην έχουν κίνητρο να συντηρούν σωστά τα οχήματα και τον εξοπλισμό που έχουν λάβει ή να διαθέτουν τους περιορισμένους πόρους τους για τον σκοπό αυτό. Επιπλέον, δεν υπήρξε παρακολούθηση του τρόπου με τον οποίο τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιούνταν ή συντηρούνταν μετά τη λήξη των έργων ή του κατά πόσον εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονταν στο πλαίσιο των έργων.

Πλαίσιο 4

Αναποτελεσματική χρήση του εξοπλισμού των έργων

- **Έργο 4 στην Κένυα:** επισκεφθήκαμε την αίθουσα υπολογιστών του κέντρου γεωργικής κατάρτισης Waguihi και επιθεωρήσαμε μέρος του εξοπλισμού που παρασχέθηκε στο πλαίσιο του έργου, συμπεριλαμβανομένων 13 υπολογιστών. Πολλοί από αυτούς δεν διέθεταν σύνδεση στο διαδίκτυο και δεν λειτουργούσαν.
- **Έργο 1 στη Ζάμπια:** στις περιοχές όπου υλοποιήθηκε το έργο εγκαταστάθηκαν δεξαμενές νερού, σωλήνες άρδευσης και ηλιακές αντλίες. Αν και η τοπική κοινότητα χρησιμοποίησε αυτές τις υποδομές, δεν διέθετε δυστυχώς τους πόρους για τη συντήρησή τους.
- **Έργο 1 στην Αιθιοπία:** διαπιστώσαμε ότι μια μοτοσικλέτα που είχε αγοραστεί στο πλαίσιο του έργου δεν είχε χρησιμοποιηθεί από την έναρξή του (παρόλο που οι δικαιούχοι είχαν μάλιστα ζητήσει περισσότερες μοτοσικλέτες), ενώ τα ελαστικά ενός φορτηγού που είχε αγοραστεί ήταν τόσο φθαρμένα που δεν ήταν πλέον ασφαλές να κυκλοφορεί στους δρόμους (**εικόνα 3**).
- **Έργο 5 στην Αιθιοπία:** ορισμένα από τα αντικείμενα που αγοράστηκαν δεν είχαν χρησιμοποιηθεί, παρόλο που το έργο επρόκειτο να ολοκληρωθεί σύντομα. Πρόκειται για δύο τηλεοράσεις επίπεδης οθόνης, έναν επιτραπέζιο υπολογιστή και μια μικρή γεννήτρια (**εικόνα 4**). Στο πλαίσιο του ίδιου έργου, ένα σχολείο έλαβε μια δεξαμενή νερού, παρότι διέθετε ήδη μία. Επιπλέον, ο τοπικός πληθυσμός δεν διέθετε τα χρήματα για να τη γεμίσει.

Εικόνα 3 | Μη χρησιμοποιούμενος/χρησιμοποιήσιμος εξοπλισμός

Πηγή: ΕΕΣ.

Εικόνα 4 | Μη χρησιμοποιούμενος εξοπλισμός

Πηγή: ΕΕΣ.

- 80** Οι κύριοι παράγοντες που συντελούν στην έλλειψη βιωσιμότητας είναι οι εξής:
- ανεπαρκής σύνδεση των υποστηριζόμενων από την ΕΕ δομών με τις υφιστάμενες κρατικές·
 - έλλειψη ικανότητας και χρηματοδότησης από την κυβέρνηση για τη διατροφή και την επισιτιστική ασφάλεια·
 - μεγάλη εξάρτηση από τη χρηματοδότηση από χορηγούς βοήθειας·
 - σχεδιασμός και υλοποίηση ορισμένων έργων χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές ικανότητες και το κόστος συντήρησης· και
 - έλλειψη σύνδεσης των μικροκαλλιεργητών με τον ιδιωτικό ή τον χρηματοπιστωτικό τομέα.
- 81** Πολλά έργα αποσκοπούσαν στη βελτίωση της ποιότητας και στην αύξηση της ποσότητας της συγκομιδής των γεωργών, χωρίς όμως αυτοί να έχουν πρόσβαση σε εξαγωγικές αγορές ή σε χρηματοδότηση. Είναι πολύ δύσκολο για τους γεωργούς να εξασφαλίσουν δάνεια (ακόμη και αν αυτά παρέχονται με ευνοϊκότερους όρους, όπως στο πλαίσιο του έργου 8 στην Κένυα και του έργου 4 στη Ζάμπια) και να πραγματοποιήσουν περαιτέρω επενδύσεις προκειμένου να διατηρήσουν την αυξημένη παραγωγή τους.

- 82** Τα έργα που αποδείχθηκαν βιώσιμα ήταν εκείνα στα οποία οι δικαιούχοι συνεισέφεραν οικονομικά και ανέλαβαν τόσο επιχειρησιακούς όσο και οικονομικούς κινδύνους. Αντιθέτως, εκείνα που επικεντρώνονται στην παροχή σπόρων σε γεωργούς, ειδών διατροφής σε σχολεία ή συμπληρωμάτων διατροφής σε νοσοκομεία για υποσιτιζόμενα παιδιά, εκ της φύσεώς τους δεν είναι βιώσιμα μακροπρόθεσμα χωρίς συνεχή στήριξη από χορηγούς ή από το κράτος, ακόμη και αν η στήριξη αυτού του είδους έχει άμεσο θετικό αντίκτυπο βραχυπρόθεσμα.
- 83** Όσον αφορά τα έργα του δείγματός μας, μετά την ολοκλήρωσή τους, οι αντιπροσωπείες της ΕΕ διενήργησαν πολύ περιορισμένη παρακολούθηση, προκειμένου να αξιολογήσουν την κατάσταση των τελικών δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων βελτιώσεων όσον αφορά τα ποσοστά υποσιτισμού ή επισιτιστικής ανασφάλειας ή την αύξηση της γεωργικής παραγωγής (και, ως εκ τούτου, του εισοδήματος).

Επισιτιστική ανασφάλεια και υποσιτισμός στην υποσαχάρια Αφρική

- 84** Στις περισσότερες χώρες της υποσαχάριας Αφρικής, η κατάσταση δεν έχει βελτιωθεί ουσιαστικά. Προκλήσεις όπως η επισιτιστική ανασφάλεια, ο υποσιτισμός και άλλα υποκείμενα ζητήματα δεν έχουν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά (βλέπε [γράφημα 7](#) και [γράφημα 8](#)). Τα ποσοστά καχεξίας έχουν μειωθεί σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό της υποσαχάριας Αφρικής, αλλά, σε απόλυτες τιμές, ο αριθμός των καχεκτικών παιδιών στην περιοχή αυξάνεται (βλέπε [γράφημα 9](#)). Παρά τις πολυάριθμες προσπάθειες και παρεμβάσεις, αυτή η περιοχή του πλανήτη παραμένει αντιμέτωπη με σημαντικά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένων της κλιματικής αλλαγής, συγκρούσεων και οικονομικής αστάθειας, όλα παράγοντες ανασταλτικοί της προόδου. Με τον σημερινό ρυθμό προόδου, έως το 2030, εκατομμύρια άνθρωποι ακόμη θα υποσιτίζονται, εκατομμύρια παιδιά θα συνεχίσουν να πλήττονται από τις διάφορες μορφές δυσθρεψίας, και ο στόχος για εξάλειψη της πείνας (ΣΒΑ 2) θα εξακολουθεί να αποτελεί μακρινό όνειρο.

Γράφημα 7 | Επισιτιστική ανασφάλεια στην υποσαχάρια Αφρική

Μερίδιο του πληθυσμού που αντιμετωπίζει υψηλά επίπεδα οξείας επισιτιστικής ανασφάλειας

■ $\geq 50,0\%$

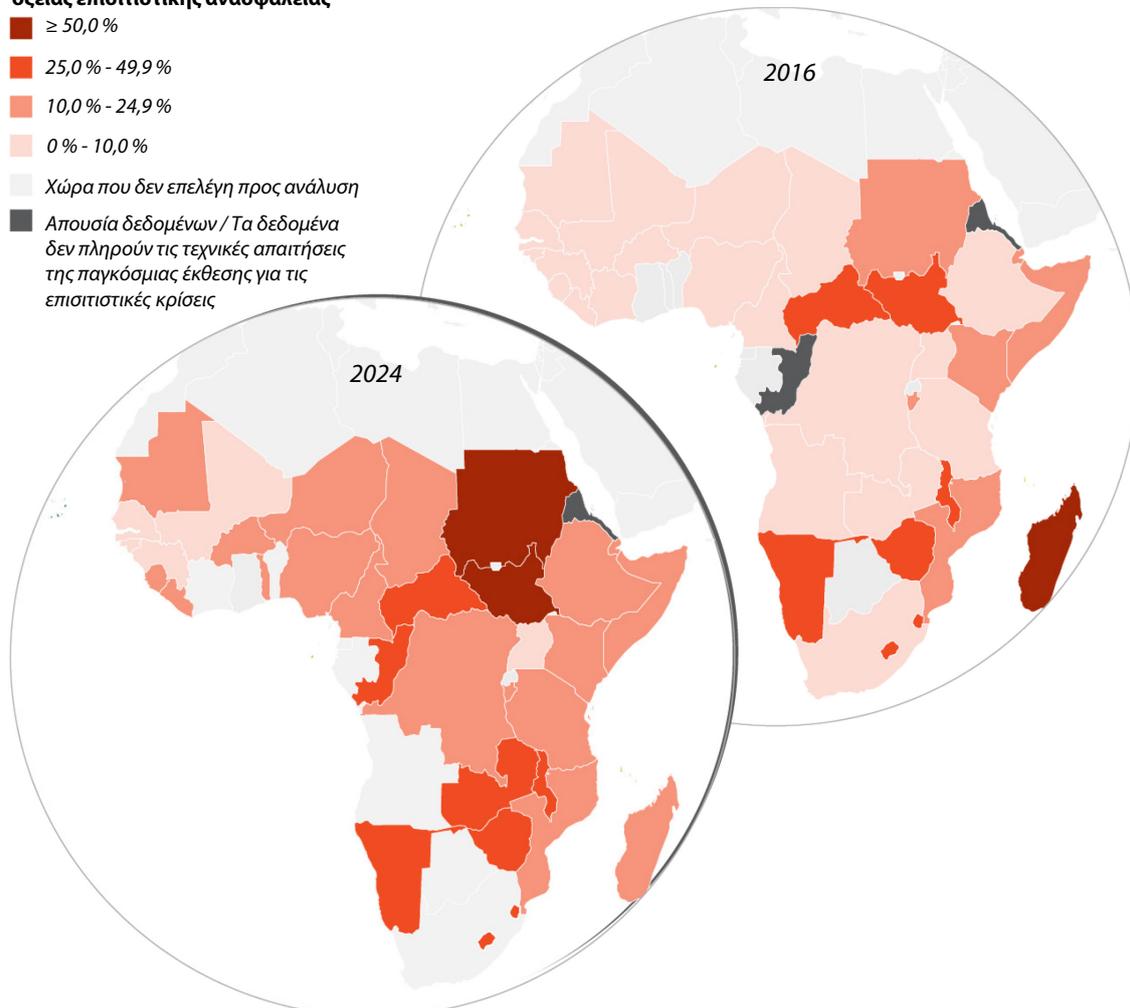
■ 25,0% - 49,9%

■ 10,0% - 24,9%

■ 0% - 10,0%

■ Χώρα που δεν επελέγη προς ανάλυση

■ Απουσία δεδομένων / Τα δεδομένα δεν πληρούν τις τεχνικές απαιτήσεις της παγκόσμιας έκθεσης για τις επισιτιστικές κρίσεις

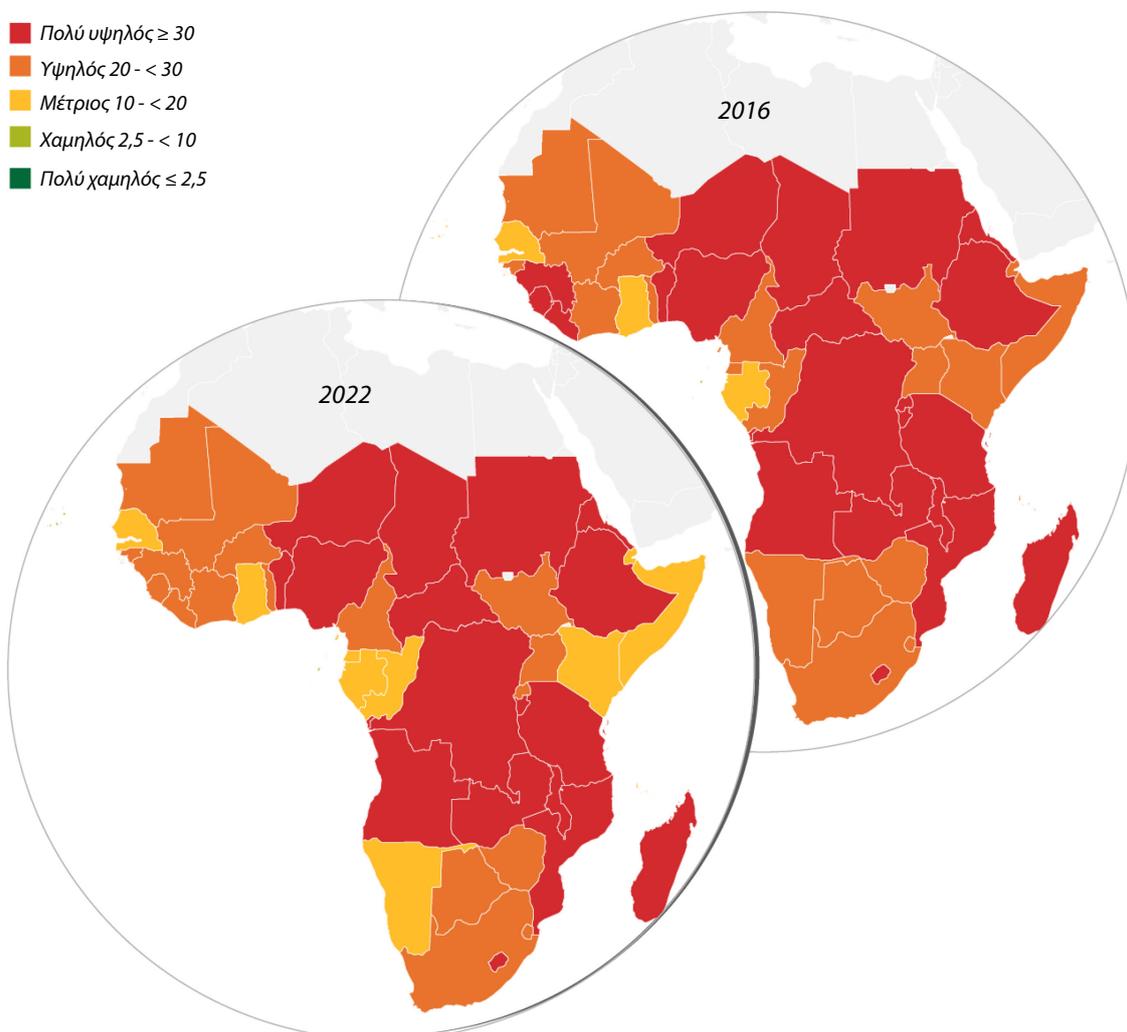
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της παγκόσμιας έκθεσης για τις επισιτιστικές κρίσεις.

Πηγή χάρτη: Eurostat.

Γράφημα 8 | Υποσιτισμός στην υποσαχάρια Αφρική

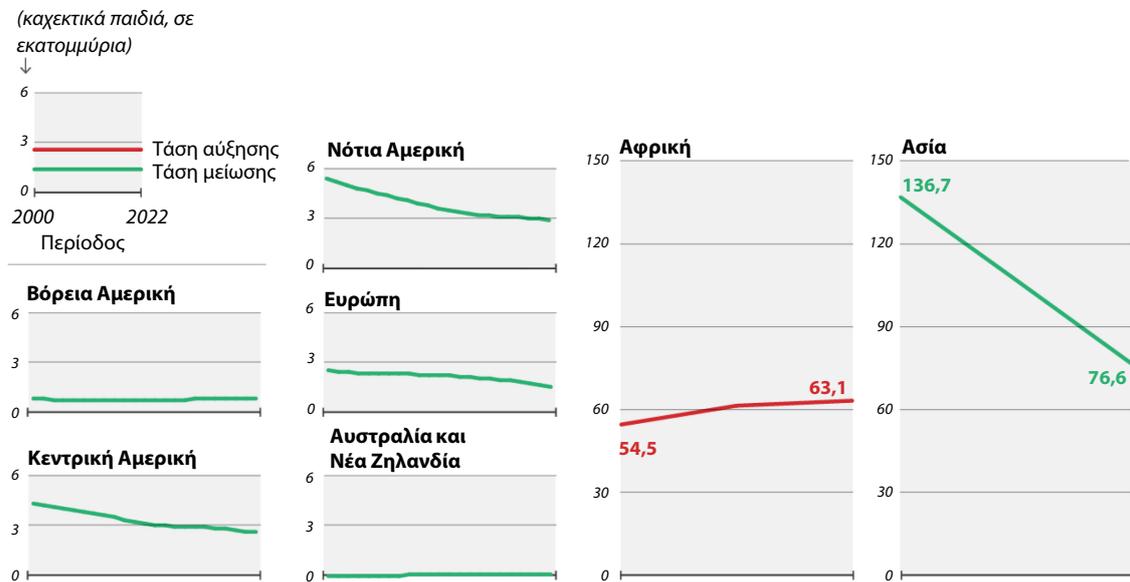
Επιπολασμός της καχεξίας σε παιδιά ηλικίας κάτω των 5 ετών (%)

- Πολύ υψηλός ≥ 30
- Υψηλός $20 - < 30$
- Μέτριος $10 - < 20$
- Χαμηλός $2,5 - < 10$
- Πολύ χαμηλός $\leq 2,5$

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.
Πηγή χάρτη: Eurostat.

Γράφημα 9 | Ανάλυση τάσεων: καχεξία στα παιδιά της υποσαχάριας Αφρικής

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

85 Στις χώρες που επισκεφθήκαμε, τα επίπεδα παιδικού υποσιτισμού παραμένουν πολύ υψηλά παρά τις βελτιώσεις που σημειώθηκαν τα τελευταία χρόνια. Επιπλέον, ο βαθμός σοβαρής επισιτιστικής ανασφάλειας αυξάνεται, παρά τη χρηματοδότηση από την ΕΕ και άλλους χορηγούς βοήθειας.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙΙ, του οποίου προεδρεύει η Bettina Jakobsen, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 23ης Σεπτεμβρίου 2025.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Σχετικά με τον έλεγχο

Καταπολέμηση της πείνας: πλαίσιο και συνιστώσες

- 01** Οι συγκρούσεις, οι οικονομικοί κλυδωνισμοί και τα ακραία καιρικά φαινόμενα εξακολουθούν να αποτελούν τους κύριους παράγοντες των σημαντικών επιπέδων επισιτιστικής ανασφάλειας σε ολόκληρο τον κόσμο. Το 2024, 295 εκατομμύρια άνθρωποι σε 53 χώρες βρέθηκαν αντιμέτωποι με υψηλά επίπεδα οξείας επισιτιστικής ανασφάλειας, και 13,7 εκατομμύρια περισσότεροι από ό,τι το 2023 χρειάστηκαν επείγουσα βοήθεια. Τα ποσοστά οξέος υποσιτισμού γυναικών και παιδιών συνέχισαν επίσης να αυξάνονται, με αποτέλεσμα περισσότερα από 37,7 εκατομμύρια παιδιά κάτω των 5 ετών να υποσιτίζονται σοβαρά.
- 02** Οι κύριοι παράγοντες της επισιτιστικής ανασφάλειας είναι αλληλένδετοι και αλληλοενισχυόμενοι. Η πανδημία COVID-19 και ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είχαν ως αποτέλεσμα μεγάλους κλυδωνισμούς που επηρέασαν σημαντικό αριθμό χωρών, και οι συγκρούσεις στην Παλαιστίνη και στο Σουδάν προκαλούν ακραίες ανθρωπιστικές κρίσεις. Οι χώρες με διαρθρωτικές ευπάθειες δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τους κλυδωνισμούς και στη συνέχεια να ανακάμψουν, ιδίως όταν αυτοί επαναλαμβάνονται συχνά. Πρόσθετη πίεση ασκεί η ύπαρξη μεγάλου αριθμού εκτοπισμένων.
- 03** Η προσπάθεια για την καταπολέμηση της πείνας περιλαμβάνει ένα φάσμα δραστηριοτήτων στους τομείς της επισιτιστικής βοήθειας, της διατροφής, της επισιτιστικής ασφάλειας και των συστημάτων τροφίμων (βλέπε [γράφημα 1](#)). Οι δραστηριότητες αυτές είναι αλληλένδετες, στοχεύουν σε όσους αντιμετωπίζουν επισιτιστική ανασφάλεια ή διατρέχουν τέτοιο κίνδυνο και προϋποθέτουν κατανόηση των μακροπρόθεσμων αναγκών.

04 Η χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση της πείνας διοχετεύεται στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας, η οποία υπάγεται στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO) της Επιτροπής, καθώς και στο πλαίσιο της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η οποία αποτελεί αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA). Ενώ η ΓΔ ECHO παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια και η ΓΔ INTPA επικεντρώνεται στην επίτευξη βιώσιμων αλλαγών μέσω της αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτίων των ανθρωπιστικών κρίσεων, και τα δύο είδη χρηματοδότησης μπορούν να παρέχονται ταυτόχρονα στην ίδια γεωγραφική περιοχή. Για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των κρίσεων, με παράλληλη κάλυψη των ανθρωπιστικών αναγκών, απαιτούνται δράσεις οι οποίες να διασφαλίζουν τη συμπληρωματικότητα. Η προσέγγιση της σύνδεσης ανθρωπιστικής βοήθειας και ανάπτυξης επιδιώκει τη δημιουργία συνεργιών και τη συνέπεια μεταξύ των δύο μορφών βοήθειας με στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση των κρίσεων και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας.

Πλαίσια πολιτικής σε παγκόσμιο και ενωσιακό επίπεδο

05 Η καταπολέμηση της πείνας αποτελεί μέρος διάφορων πολιτικών και πλαισίων, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Βλέπε γραφική απεικόνιση στο [γράφημα 1](#) του [παραρτήματος I](#).

Γράφημα 1 | Πλαίσιο πολιτικής για την καταπολέμηση της πείνας

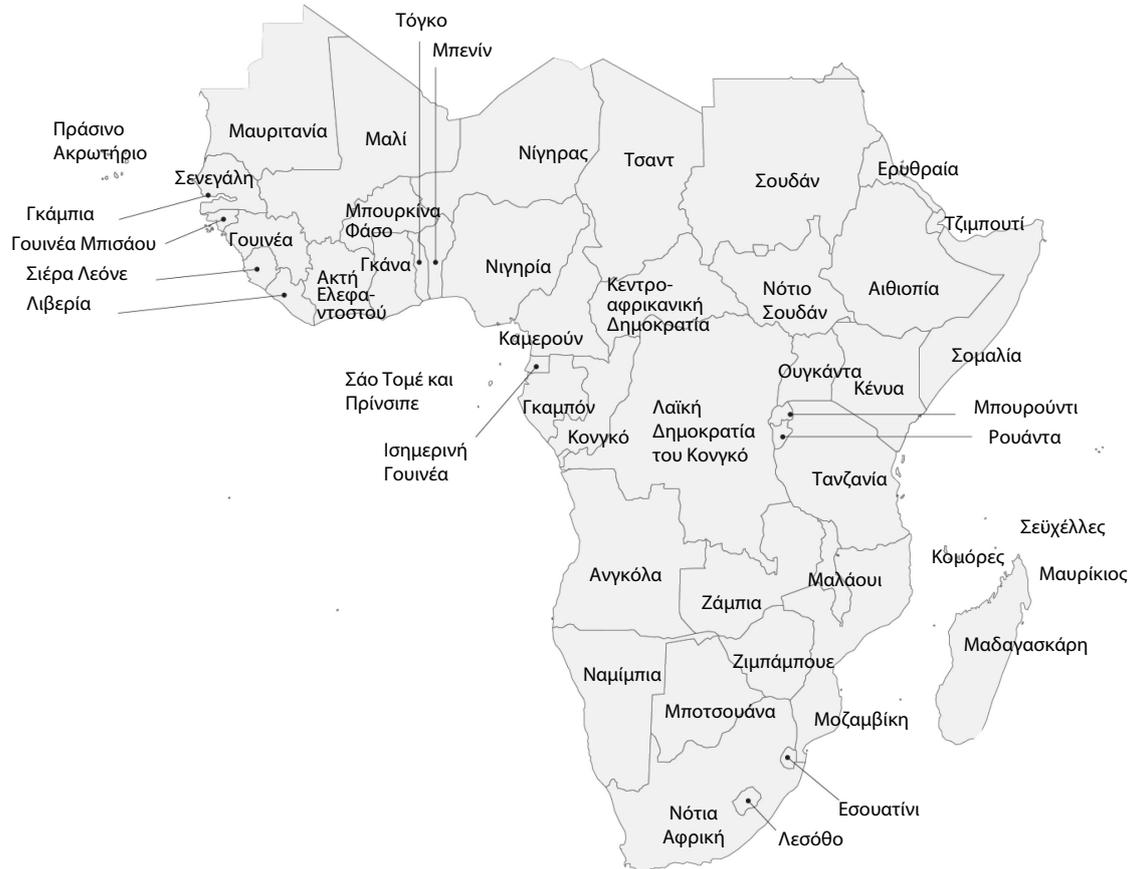

Πηγή: ΕΕΣ.

Κατανομή χρηματοδότησης

06 Η Επιτροπή αναφέρει στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στοιχεία σχετικά με την ετήσια χρηματοδότηση για κάθε ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών. Ποσοστό 56 % των 3,5 δισεκατομμυρίων ευρώ σε συμβάσεις που η ΓΔ INTPA και η ΓΔ ECHO δήλωσαν ότι συνήψαν για να συμβάλουν στην επίτευξη του ΣΒΑ 2 την περίοδο 2021-2024, τελούσε υπό τη διαχείριση της ΓΔ INTPA και το 44 % υπό τη διαχείριση της ΓΔ ECHO. Τα χρηματοδοτικά μέσα που χρησιμοποιεί η ΓΔ INTPA είναι ο Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη (ΜΓΑΔΣ – Παγκόσμια Ευρώπη), στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, και ο Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020, καθώς και το 10ο και το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ). Η ΓΔ ECHO από την πλευρά της χρησιμοποιεί το πρόγραμμα ανθρωπιστικής βοήθειας. Το 58 % της συνολικής χρηματοδότησης που αναφέρθηκε για τον ΣΒΑ 2 «Μηδενική πείνα» (1,9 δισεκατομμύρια ευρώ) έχει διατεθεί στην υποσαχάρια Αφρική (βλέπε [γράφημα 2](#)). Στην περιοχή αυτή, η ΓΔ INTPA και η ΓΔ ECHO διαχειρίστηκαν αντίστοιχα το 63 % και το 37 % της χρηματοδότησης μεταξύ 2021 και 2024. Οι κύριοι εταίροι υλοποίησης στην υποσαχάρια Αφρική είναι οι οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών και οι αναπτυξιακοί οργανισμοί των κρατών μελών, οι οποίοι από κοινού αντιπροσωπεύουν πάνω από το 40 % της χρηματοδότησης. Το υπόλοιπο ποσοστό υλοποιείται από ιδιωτικές εταιρείες, μη κυβερνητικές οργανώσεις, κυβερνήσεις χωρών-εταίρων ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Γράφημα 2 | Υποσαχάρια Αφρική

Πηγή: ΕΕΣ.

Πηγή χάρτη: Eurostat.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

07 Εξετάσαμε αν η Επιτροπή στοχεύει και υλοποιεί αποτελεσματικά τις αναπτυξιακές δράσεις της για την καταπολέμηση της πείνας στην υποσαχάρια Αφρική. Ειδικότερα, αξιολογήσαμε τα εξής:

- αν οι δράσεις της Επιτροπής για την καταπολέμηση της πείνας στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας ανταποκρίνονταν στις σημαντικότερες ανάγκες και προτεραιότητες και
- αν η Επιτροπή είχε υλοποιήσει αποτελεσματικά τις εν λόγω δράσεις.

- 08** Ο έλεγχος κάλυψε τα έργα της περιόδου 2014-2020 που έληξαν μεταξύ 2021 και 2024. Είχαμε, επομένως, τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε την πλήρη εφαρμογή τους και τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν. Επιπλέον, καλύψαμε έργα που είχαν ήδη ξεκινήσει κατά την περίοδο 2021-2027, εξετάζοντας τόσο τον σχεδιασμό όσο και την υλοποίησή τους μέχρι τον χρόνο διενέργειας του ελέγχου. Συνεπώς, ο έλεγχός μας κάλυψε έργα που χρηματοδοτήθηκαν από τον ΜΓΑΔΣ – Παγκόσμια Ευρώπη, τα ΕΤΑ και τον ΜΑΣ.
- 09** Η γεωγραφική εμβέλεια του ελέγχου κάλυψε την υποσαχάρια Αφρική, μια περιοχή του πλανήτη όπου η πείνα παραμένει διαδεδομένη και όπου η ΕΕ έχει παράσχει σημαντική χρηματοδότηση για την καταπολέμησή της [μεταξύ 2014 και 2024 συνήφθησαν συμβάσεις ύψους 23,2 δισεκατομμυρίων ευρώ για δραστηριότητες που σχετίζονται με τα βιώσιμα υδάτινα και αγροδιατροφικά συστήματα (SAAFS) και την ανθρωπιστική βοήθεια]. Επιπλέον, κατά την τελευταία δεκαετία, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην κατεύθυνση της μείωσης του υποσιτισμού και της επισιτιστικής ανασφάλειας στις περισσότερες ηπείρους. Ωστόσο, η υποσαχάρια Αφρική εξακολουθεί να αποτελεί αξιοσημείωτη εξαίρεση, με τις προκλήσεις να επιμένουν, παρά τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση της πείνας και του υποσιτισμού.
- 10** Ο εν προκειμένω έλεγχος επικεντρώθηκε σε δράσεις συνεργασίας για την ανάπτυξη που αφορούν την επισιτιστική ασφάλεια, τα βιώσιμα υδάτινα και αγροδιατροφικά συστήματα και τη διατροφή. Πρόκειται για μακροπρόθεσμα μέτρα τα οποία διαχειρίζεται η ΓΔ INTPA. Μολονότι η επείγουσα επισιτιστική βοήθεια που παρείχε η ΓΔ ECHO δεν ενέπιπτε άμεσα στην εμβέλεια του ελέγχου μας, εξετάσαμε πώς υλοποιήθηκε στην πράξη η σύνδεση ανθρωπιστικής βοήθειας και ανάπτυξης, καθώς και τον συντονισμό μεταξύ των δύο γενικών διευθύνσεων.
- 11** Ο έλεγχος διενεργήθηκε μέσω επιτόπιων επισκέψεων στην Αιθιοπία, την Κένυα και τη Ζάμπια, μέσω ελέγχων εγγράφων για το Τσαντ, τον Νίγηρα και το Νότιο Σουδάν, συνεντεύξεων με ενδιαφερόμενα μέρη και ανάλυσης εγγράφων για όλες τις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής.

12 Οι χώρες που ελέγχθηκαν επιτόπου και βάσει εγγράφων επελέγησαν βάσει διάφορων κριτηρίων, όπως η σημαντικότητα, η ποικιλία των έργων και τα επίπεδα υποσιτισμού. Για τις τρεις χώρες στις οποίες πραγματοποιήσαμε επίσκεψη, αναλύσαμε δείγμα 22 έργων επί συνόλου 91, που αντιστοιχούσε στο 51 % της συνολικής οικονομικής αξίας. Όσον αφορά τις χώρες που αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο ελέγχου βάσει εγγράφων, αναλύσαμε δείγμα 16 έργων επί συνόλου 103. Για τις χώρες αυτές, η επισκόπησή μας επικεντρώθηκε στην υλοποίηση της σύνδεσης. Η επιλογή των έργων που θα επισκεπτόμασταν επιτόπου βασίστηκε στη σημαντικότητα, την πρόοδο του έργου (ώστε να επιτύχουμε ένα μίγμα εν εξελίξει και ολοκληρωθέντων έργων), τον τρόπο διαχείρισης που εφαρμόστηκε (ώστε να επιλέξουμε έργα τόσο υπό άμεση όσο και υπό έμμεση διαχείριση), το μέσο από το οποίο χρηματοδοτήθηκαν (ώστε να επιλέξουμε έργα που χρηματοδοτήθηκαν από τον ΜΑΣ, τα ΕΤΑ και τον ΜΓΑΔΣ – Παγκόσμια Ευρώπη), το είδος της στήριξης (ώστε να επιλέξουμε έργα που επικεντρώνονται στην επισιτιστική ασφάλεια, τη διατροφή και τα συστήματα τροφίμων, καθώς και συνδυασμό ρυθμίσεων χρηματοδότησης, όπως η δημοσιονομική στήριξη και οι παρεμβάσεις βάσει έργων) και την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου κατά την οποία υλοποιήθηκαν (ώστε να επιλέξουμε έργα που χρηματοδοτήθηκαν και κατά τις δύο περιόδους, 2014-2020 και 2021-2024).

Παράρτημα II – Τα έργα του δείγματος

Χώρα	Αριθμός έργου	Είδος εταίρου υλοποίησης	Περιγραφή του έργου	Ημερομηνία έναρξης	Ημερομηνία λήξης	Αναλήψεις υποχρεώσεων (ευρώ)	Εκταμιευθέντα ποσά (ευρώ)
Αιθιοπία	1	Εθνικός κρατικός φορέας	Δράση της ΕΕ για τον καφέ στην Αιθιοπία (EU-Cafe)	8.11.2018	31.12.2025	10 486 000	3 821 897
	2	Διεθνής οργανισμός	Στήριξη του αποτελεσματικού προγραμματισμού για την επισιτιστική ασφάλεια, τη διατροφή και την ανθεκτικότητα στην Αιθιοπία	1.12.2021	30.9.2025	3 300 000	2 040 769
	3	Εθνικός κρατικός φορέας	Συνιστώσα 3 του έργου PROSEAD: Ανάπτυξη αξιακών αλυσίδων για τη βιώσιμη ανάπτυξη ολοκληρωμένων αγροβιομηχανικών πάρκων (IAIPS) (στήριξη της γεωργικής αξιακής αλυσίδας)	3.12.2019	2.8.2025	10 000 000	8 435 836
	4	Διεθνής οργανισμός	Αποκατάσταση βασικών εκπαιδευτικών υπηρεσιών για παιδιά θύματα συγκρούσεων στην Αιθιοπία – σχολική σίτιση	21.11.2022	20.11.2025	6 200 000	4 173 425
	5	Εθνικός κρατικός φορέας	Αντιμετώπιση των κοινωνικών καθοριστικών παραγόντων της υγείας (SDH) για την ισότητα των φύλων στην περιφέρεια Afar, Αιθιοπία	18.11.2021	17.5.2025	4 812 500	4 331 250
	6	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	FARM-ETHIOPIA: Μέτρα αποκατάστασης της επισιτιστικής ασφάλειας και της γεωργίας σε περιοχές της Αιθιοπίας που πλήττονται από συγκρούσεις και ξηρασία	10.2.2023	9.11.2026	14 000 000	12 596 485
Κένυα	1	Εθνικός κρατικός φορέας	Πρωτοβουλία της Κένυας για τη μακροπρόθεσμη ενσωμάτωση των φορέων της αγοράς στις αξιακές αλυσίδες	1.1.2018	1.7.2024	21 992 033	19 792 830
	2	Διεθνής οργανισμός	Πρόγραμμα ψηφιακής διαχείρισης της γης (DLGP)	1.4.2022	29.3.2027	20 000 000	14 633 064
	3	Διεθνής οργανισμός	Ευέλικτος μηχανισμός για τη μετανάστευση και τον αναγκαστικό εκποτισμό στην υποσαχάρια Αφρική, κατασκευή οικισμών προσφύγων στην Κένυα	1.1.2024	1.1.2027	14 000 000	7 467 646
	4	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Στήριξη της παραγωγικής, προσαρμοσμένης και ενσωματωμένης στην αγορά γεωργίας μικρής κλίμακας	1.1.2018	31.12.2023	7 000 000	7 000 000
	5	Εθνικός κρατικός φορέας	Έργο κλιματολογικά έξυπνης γεωργικής παραγωγικότητας (CS APP)	4.1.2019	30.11.2024	5 000 000	4 500 000
	6	Εθνικός κρατικός φορέας	Κλιματική δράση για τις ξηρές εκτάσεις με στόχο την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων στην ξηρασία (DCADR)	1.1.2023	31.12.2026	13 000 000	4 201 737
	7	Εθνικός κρατικός φορέας	Ενίσχυση του εθνικού προγράμματος εμπλουτισμού τροφίμων της Κένυας για τη βελτίωση της κατάστασης της υγείας και της διατροφής των φτωχών και ευάλωτων ομάδων	1.1.2017	31.12.2023	3 200 000	2 751 429
	8	Διεθνής χρηματοδοτικός οργανισμός	Επιχορήγηση για τον μηχανισμό γεωργικής αξιακής αλυσίδας της Κένυας, που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης στο πλαίσιο της επενδυτικής διευκόλυνσης για την Αφρική	6.11.2019	31.12.2025	10 000 000	9 921 271
Ζάμπια	1α	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Ενισχυμένα βιώσιμα και ευαισθητοποιημένα ως προς τη διάσταση του φύλου συστήματα διαχείρισης των γεωργικών υδάτων και της άρδευσης για μικροκαλλιεργητές σε επιλεγμένες περιοχές της κατώτερης υπολεκάνης απορροής του ποταμού Kafue	1.2.2019	30.9.2023	13 500 000	13 500 000
	1β	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Ολοκληρωμένη διαχείριση των λεκανών απορροής και προστασία του τοπίου στη Ζάμπια	1.11.2023	30.4.2028	8 000 000	1 200 000
	2	Διεθνής οργανισμός	Κλιμακούμενη βελτίωση της διατροφικής κατάστασης, φάση II (SUN φάση II)	1.10.2020	30.4.2025	18 028 750	17 917 247
	3	Διεθνής μη κυβερνητική οργάνωση	Οικονομική, διατροφική και τεχνική στήριξη για την αύξηση των αποδόσεων και των κερδών των βιώσιμων γεωργικών επιχειρήσεων στη Ζάμπια (ENTERPRISE)	1.3.2020	31.8.2025	25 998 382	19 598 951

Χώρα	Αριθμός έργου	Είδος εταιρού υλοποίησης	Περιγραφή του έργου	Ημερομηνία έναρξης	Ημερομηνία λήξης	Αναλήψεις υποχρεώσεων (ευρώ)	Εκταμειωθέντα ποσά (ευρώ)
	4	Διεθνής χρηματοδοτικός οργανισμός	Συμμετοχή μικροκαλλιεργητών σε αξιακές αλυσίδες – συνδυασμός μέσων. Τεχνική βοήθεια και χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης για τη γεωργική αξιακή αλυσίδα της Ζάμπια	20.6.2020	19.6.2030	14 999 370	1 508 995
	5α	Διεθνής οργανισμός	Βιώσιμη εντατικοποίηση των γεωργικών συστημάτων μικρής κλίμακας στη Ζάμπια (SIFAZ)	1.8.2019	31.1.2025	12 000 000	12 000 000
	5β	Διεθνής οργανισμός	Βιώσιμη εντατικοποίηση των γεωργικών συστημάτων μικρής κλίμακας στη Ζάμπια (SIFAZ) – Προσθήκη 1	13.11.2025	31.1.2029	20 000 000	0
	6	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Βιώσιμο τοπίο μέσω ολοκληρωμένης διαχείρισης (SLIM)	1.10.2023	30.9.2027	6 000 000	1 175 151

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Παράρτημα III – Αξιολόγηση των έργων

Χώρα Αριθμός έργου	Κατηγορία εταιρού υλοποίησης <i>ΜΚΟ - Μη κυβερνητική οργάνωση</i>	Έγκαιρος χαρακτήρας της δράσης		Παρακολούθηση		Βιωσιμότητα
		Εκτίμηση αναγκών	Οικονομική αποδοτικότητα	Αποτελέσματα		
Αιθιοπία						
1	Εθνικός κρατικός φορέας	Ορισμένες αδυναμίες	Μη ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες	Μη ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες
2	Διεθνής οργανισμός	Μη ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες	Μη ικανοποιητική	Μη ικανοποιητική	Μη ικανοποιητική
3	Εθνικός κρατικός φορέας	Ικανοποιητική	Μη ικανοποιητική	Μη ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες
4	Διεθνής οργανισμός	Ικανοποιητική	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες
5	Εθνικός κρατικός φορέας	Ικανοποιητική	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες
6	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Ορισμένες αδυναμίες	Καλή	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες
Κένυα						
1	Εθνικός κρατικός φορέας	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Μη ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες	Ικανοποιητική
2	Διεθνής οργανισμός	Καλή	Ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος
3	Διεθνής οργανισμός	Καλή	Ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος
4	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες
5	Εθνικός κρατικός φορέας	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες
6	Εθνικός κρατικός φορέας	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος
7	Εθνικός κρατικός φορέας	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες
8	Διεθνής χρηματοδοτικός οργανισμός	Καλή	Μη ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Μη ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες
Ζάμπια						
1	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες	Ικανοποιητική	Μη ικανοποιητική
2	Διεθνής οργανισμός	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Μη ικανοποιητική	Μη ικανοποιητική
3	Διεθνής ΜΚΟ	Καλή	Καλή	Καλή	Ικανοποιητική	Καλή
4	Διεθνής χρηματοδοτικός οργανισμός	Καλή	Μη ικανοποιητική	Ικανοποιητική	Ορισμένες αδυναμίες	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος
5	Διεθνής οργανισμός	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Ορισμένες αδυναμίες	Μη ικανοποιητική
6	Αναπτυξιακός οργανισμός κράτους μέλους	Καλή	Καλή	Ορισμένες αδυναμίες	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος	Δεν είναι δυνατή ακόμη η εξαγωγή συμπεράσματος

Πηγή: ΕΕΣ.

Συνομογραφίες

ΓΔ ECHO	Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας
ΓΔ INTRA	Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων
ΕΤΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης
ΜΑΣ	Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας
ΜΓΑΔΣ – Παγκόσμια Ευρώπη	Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΠΕΠ	Πολυετές ενδεικτικό πρόγραμμα
ΣΒΑ	Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης
ΑΣΑΛ	Άνδρες και ημίανδρες εκτάσεις
DAC	Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας
SAAFS	Βιώσιμα υδάτινα και αγροδιατροφικά συστήματα

Γλωσσάριο

Άμεση διαχείριση	Διαχείριση ταμείου ή προγράμματος της ΕΕ αποκλειστικά από την Επιτροπή. Αντιδιαστέλλεται με την επιμερισμένη ή την έμμεση διαχείριση.
Ανθρωπιστική βοήθεια	Βοήθεια για τη διάσωση ζωών, την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου και την προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας κατά τη διάρκεια και μετά από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, μεταξύ άλλων με την παροχή τροφής, στέγης, νερού και υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και προστασίας.
Αντίκτυπος	Οι ευρύτερες μακροπρόθεσμες συνέπειες ενός έργου ή προγράμματος που έχει ολοκληρωθεί, όπως τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη συνολικά για τον πληθυσμό.
Απίσχυανση	Μορφή οξέος υποσιτισμού που χαρακτηρίζεται από χαμηλό βάρος σε σχέση με το ύψος, εξαιτίας ταχείας απώλειας βάρους ή αδυναμίας πρόσληψης βάρους, συχνά λόγω ανεπαρκούς διατροφής ή ασθένειας.
Διατροφή	Πρόσληψη, απορρόφηση και χρήση θρεπτικών ουσιών από τρόφιμα.
Εκροή	Αυτά που παράγει ή επιτυγχάνει ένα έργο, όπως η παροχή μαθημάτων κατάρτισης ή η κατασκευή ενός δρόμου.
Έμμεση διαχείριση	Μέθοδος εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή αναθέτει καθήκοντα εκτέλεσής του σε άλλες οντότητες (όπως μη κυβερνητικές οργανώσεις και διεθνείς οργανισμοί).
Επακόλουθο	Άμεση ή μακροπρόθεσμη αλλαγή που επιφέρει ένα έργο και συνήθως σχετίζεται με τους στόχους του, όπως τα οφέλη που προκύπτουν από βελτιωμένες γεωργικές πρακτικές.
Επισιτιστική ασφάλεια	Κατάσταση στην οποία όλοι έχουν σταθερή πρόσβαση σε επαρκή, ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα.
Επισιτιστική βοήθεια	Βοήθεια που παρέχεται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά από ανθρωπιστική κρίση, συμπεριλαμβανομένης της παροχής τροφίμων ή μετρητών για την αγορά τροφίμων.
Καχεξία	Παρεμπόδιση της σωματικής ανάπτυξης και της εξέλιξης των παιδιών λόγω χρόνιου υποσιτισμού, με αποτέλεσμα χαμηλό ύψος σε σχέση με την ηλικία και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία και στις γνωστικές λειτουργίες.
Λογικό πλαίσιο	Αναλυτικό εργαλείο σχεδιασμού που καλύπτει την υλοποίηση, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση ενός έργου. Γνωστό και ως logframe .
Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης	Δεκαεπτά στόχοι που ορίζονται στην Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και αποσκοπούν στην ενθάρρυνση όλων των χωρών να αναλάβουν δράση σε τομείς κρίσιμης σημασίας για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη. Γνωστοί και ως επίσημοι αναπτυξιακοί στόχοι .

Συνεργασία για την ανάπτυξη

Πολιτική συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, τη μείωση της φτώχειας και την ενίσχυση των θεσμών μέσω χρηματοδοτικής βοήθειας, τεχνικής βοήθειας και στήριξης πολιτικής.

Global Gateway

Στρατηγική της ΕΕ για τη σφυρηλάτηση δεσμών παγκοσμίως με επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές, υποδομές ενέργειας και μεταφορών και με την ενίσχυση των συστημάτων υγείας, εκπαίδευσης και έρευνας.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-20>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-20>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί το κλιμάκιο επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου ΙΙΙ (Εξωτερικές δράσεις, ασφάλεια και δικαιοσύνη), του οποίου προεδρεύει η Bettina Jakobsen, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν η Bettina Jakobsen, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενη από την Katja Mattfolk, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου της, τον Ραολο Ρεχχα, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο της, τον Ριέτρο Πουρίτσελλα, διοικητικό στέλεχος, την Κίμ Χυμπλέ, υπεύθυνη έργου, τις Αίνο Ραντανέν και Αουρέλια Πετλίτσα, ελέγκτριες, και τον Έδβιν βαν Βέν, ελεγκτή. Ο Μίχαελ Πυπερ παρείχε γλωσσική υποστήριξη και η Αλεξάνδρα Δαμίρ-Βίνζαρου υποστήριξη για τη δημιουργία των γραφικών.

Bettina Jakobsen

Katja Mattfolk

Pietro Puricella

Edwin van Veen

Michael Pyper

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2025

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Εξώφυλλο - ©Riccardo Niels Mayer – stock.adobe.com.

Γράφημα 1 – Τα εικονίδια σχεδιάστηκαν με τη χρήση πόρων της [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Γραφήματα 2 και 3 – Πηγή χάρτη: [lesniewski](#) - stock.adobe.com.

Γράφημα 6 – Πηγή χάρτη: [Olli](#) - stock.adobe.com.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-5766-8	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/7749296	QJ-01-25-052-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-5767-5	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/9235449	QJ-01-25-052-EL-N

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [ειδική έκθεση 20/2025](#), με τίτλο «Στήριξη της Επιτροπής για την καταπολέμηση της πείνας στην υποσαχάρια Αφρική – Αξιέπαινη δράση, ανεπαρκώς όμως εστιασμένη στη βιωσιμότητα και στον αντίκτυπο», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025.

Αξιολογήσαμε τις αναπτυξιακές προσπάθειες της Επιτροπής για την καταπολέμηση της επισιτιστικής ανασφάλειας και του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική. Το γενικό συμπέρασμά μας είναι ότι η Επιτροπή έχει καταβάλει αξιέπαινες προσπάθειες, αλλά ότι οι δράσεις της δεν στοχεύουν πάντα στις ομάδες με τις μεγαλύτερες ανάγκες, ούτε εστιάζουν επαρκώς στον αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα. Η απουσία σαφών κριτηρίων για την κατά προτεραιότητα ιεράρχηση περιφερειών ή ομάδων-στόχου, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι ανάγκες υπερβαίνουν τα διαθέσιμα κονδύλια, έχει περιορίσει τον αντίκτυπο που θα μπορούσαν να έχουν συνολικά οι παρεμβάσεις. Παρά τον ικανοποιητικό συντονισμό, αδυναμίες στον σχεδιασμό και στην παρακολούθηση των έργων και δυσκολίες στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της επισιτιστικής ανασφάλειας επηρεάζουν αρνητικά τη βιωσιμότητα και τον αντίκτυπό τους. Αν και η ενωσιακή δράση έχει ευθυγραμμιστεί με τις πολιτικές των χωρών-εταίρων και οι δράσεις της Επιτροπής έχουν συμβάλει στην επίτευξη προόδου, σημαντικές προκλήσεις εξακολουθούν να εμποδίζουν την αποτελεσματική αντιμετώπιση του υποσιτισμού και της επισιτιστικής ανασφάλειας. Διατυπώνουμε συστάσεις για βελτιώσεις στο πλαίσιο μελλοντικών δράσεων.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: @EUauditors